

DOM

Afsagt den 25. februar 2015 i sag nr. BS 760/2014:

Jørgen Niclasen
Undir Bólheyga 13
380 Sørvág
mod
Hans Andrias Midjord (Dia) Midjord
Kristiansgøta 31
188 Højvig
og
Liljan Weihe
Hoyvíksvegur 21
100 Thorshavn
og
Jan Lamhauge
Kongsgil 4, kj.
100 Thorshavn
og
Sveinur Tróndarson
Gróthúsvegur 4, kj.
188 Højvig

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen, der er anlagt den 16. juni 2014, er en straffesag undergivet privat påtale. I sagen har sagsøger, Jørgen Niclasen, der er landsstyremedlem for finansanliggender, påstået de sagsøgte straffet for injurier vedrørende en række udtalelser, der er bragt i færøsk TV og på en færøsk nyhedsportal på Internettet i perioden fra den 19. december 2013 vedrørende den såkaldte toldsag. Sagsøgte, Hans Andrias Midjord, er Radio- og TV-direktør på Kringvarp Føroya. De sagsøgte, Liljan Weihe og Jan Lamhauge, er henholdsvis nyhedschef og journalist samme sted. Sagsøgte, Sveinur Tróndarson var redaktionsleder på nyhedshjemmesiden Portal.fo. Endvidere har Jørgen Niclasen påstået en række udsagn mortificeret, ligesom der er påstået erstatning for tort og udgifter til dommens offentliggørelse. Den såkaldte toldsag, der ligger til grund for injuriersagen, angår nogle forhold på virksomheden p/f N. Niclasen, som Jørgen Niclasen var direktør for i perioden 1989 og frem til selskabets konkurs i 1997. Det er under sagen erkendt, at denne virksomhed i Jørgen Niclasens direktørperiode fik udleveret varer fra et lager i Sørvág, uanset den dagældende toldlovgivnings vilkår herfor ikke var opfyldt. Tviestens kerne er, hvorvidt det passerede har kunnet begrunde de udsagn, som de sagsøgte har fremsat mod Jørgen Niclasen, og i benægtende fald, om pressens udvidede ytringsfrihed kan medføre, at udsagnene har kunnet fremsættes straffrit.

Sagsøgeren, Jørgen Niclasen, har nedlagt følgende påstande

Påstand 1

Sagsøgte 1 - 3 idømmes straf for overtrædelse af straffelovens § 267 som ansvarlige for

at Kringvarp Føroya, således beskrevet i bilag 7 i udsendelsen ”Eg Helt Landsins Lógir” (”Jeg holdt landets love”), vist i TV den 26. maj 2014 og genudsendt flere gange og i nyhedsudsendelsen ”Dagur og Vika”, som beskrevet i bilag 25, i perioden fra den 19. december 2013 til medio juni 2014, tilsvarende nærmere beskrevet i bilag 30, vedholdende har fremsat beskyldninger mod sagsøgte om

- a) at have snydt landskassen for flere hundrede tusinde kroner i told,
- b) at have sveget med told,
- c) at have solgt varer uden om toldmyndighederne,
- d) at have styret det ufortoldede salg,
- e) bevidst at have brudt toldloven
- f) bevidst at have påført landskassen tab

dog at sagsøgte 3 ikke har ansvar for udsagnet i litra b.

Påstand 2

Sagsøgte 4 idømmes straf for overtrædelse af straffelovens § 267 som ansvarlige for

at Portal.fo i perioden fra den 19. december 2013 til ultimo januar 2014, jf. bilag 9 – 19, og med udtalelser blandt andet i udsendelsen ”Eg helt landsins lógir” (”Jeg holdt landets love”) og i ”Dagur og Vika” den 14. januar 2014 vedholdende har fremsat beskyldninger mod sagsøgte om

- a) at have snydt landskassen for flere hundrede tusinde kroner i told,
- b) at have sveget med told,
- c) at have solgt varer uden om toldmyndighederne,
- d) at have styret det ufortoldede salg,
- e) bevidst at have brudt toldloven
- f) bevidst at have påført landskassen tab og
- g) at have snydt sin samarbejdspartner Skipafelagið Føroyar

Påstand 3

De sagsøgte dømmes til in solidum at betale sagsøgeren 100.000 kr. i erstatning, jf. erstatningsansvarslovens § 26.

Påstand 4

Retten kender følgende udsagn ubeføjede (mortificerer), jf. straffelovens § 273 følgende beskyldninger mod sagsøgeren:

Dagur og Vika, 19.12.2013:

”Eitt felag, sum Jørgen Niclasen eitt skifti var stjóri í snýtti fyrst í 90-unum landskassan fyri meira enn eina hálva milliún krónur í tolli.” (”Et selskab, som Jørgen Niclasen en overgang var direktør for snød først i 90’erne landskassen for mere end en halv million kroner i told.”)

Dagur og Vika, 20.12.2013:

”Snýtti við Tolli: Fíggjarmálaráðharrin snýtti landskassan fyri 600.000 kr.” (Snød med told: Landsstyremedlem for finansanliggender snød landskassen for 600.000 kr.”)

Dagur og Vika, 27.12.2013:

”Men tað er størsta partin av tíðini, meðan Jørgen Niclasen er stjóri, at óregluga tollskuldin er upparbeidd” (”Men det er størstedelen af tiden, medens Jørgen Niclasen er direktør, at den uregelmæssige toldgæld er oparbejdet.”)

Dagur og Vika, 30.12.2013:

”Fíggjarmálaráðharrin snýtti landskassan fyri kr. 600.000.” (”Landsstyremedlem for finansanliggender snød landskassen for kr. 600.000.”)

Dagur og Vika, 03.01.2014:

”Snýtti landskassan fyri 600.000 kr.” (”Snød landskassen for kr. 600.000.”)

Dagur og Vika, 09.01.2014:

”Hóast fleiri samgongufólk og allur andstøðuflokkarnir krevja, at Jørgen Niclasen reinsar seg fyri skuldsetingar um svik, er hetta ikki hent enn. Kringvarpið fekk longu áðrenn jól skjøl, sum vísa, hvat fór fram.” (”Selv om flere folk fra koalitionen og alle oppositionspartierne kræver, at Jørgen Niclasen renser sig for beskyldningerne om svig, er dette endnu ikke sket. Kringvarp fik allerede inden jul bilag, der viser, hvad der foregik.”)

Dagur og Vika, 10.01.2014:

”Snýtti við tolli: Jørgen var stjóri størsta partin av tíðini” (”Snød med told. Jørgen var direktør størstedelen af tiden.”)

Dagur og Vika, 13.01.2014:

”Snýtti við tolli: Fíggjarmálaráðharrin snýtti landskassan fyri 600.000 kr.” (”Snød med told: Landsstyremedlemmet for finansanliggender snød landskassen for 600.000 kr.”)

”Prógvini liggja hjá løgmanni” (”Beviserne ligger hos lagmanden.”)

Dagur og Vika, 14.01.2014:

”Jørgen styrði ótollaðu söluni” (”Jørgen styrede det ufortoldede salg”)

Dagur og Vika 10.02 2014:

”Ein maður sum hevur snýtt í tolli, tað er faktiskt okkum øll, hann snýtir tá.” (”En mand, der har snydt i tolden, det er faktisk os alle, han da snyder.”)

”Ja, tað haldi eg tey flestu vita, eg havi... tað er valgið av landsstýrismonnum, og vit hava ein landsstýrismann, sum hevur snýtt í tolli, tað haldi eg ikki mann kann vera bekendur at hava...” (“Ja det synes jeg, de fleste ved, jeg har ... det er valget af landsstyremændene, og vi har en landsstyremand, som har snydt i told, det synes jeg ikke, man kan være bekendt at have ...”)

Dagur og Vika 11.02 2014:

”Vissi hann kann sleppa gott frá hasum har, vissi tað ongar politiskar konsikvensir fær fyri hann, jamen so er tað ein appel til øll, snýti bara, tað er í ordan.” (“Hvis han kan slippe godt fra det her, hvis det ingen politiske konsekvenser får for ham, jamen så er det en appel til alle, snyd bare, det er i orden.”)

“Fær tollmálið ongar avleiðingar fyri landsstýrismannin í fíggjarmálum, sendir tað boðskapin út til onnur, at tey eisini kunnu bróta lógina.” (“Får toldsagen ingen konsekvenser for landsstyremanden for finansanliggender, sender det budskab ud til andre, at de også kan bryde loven”).

”Vissi hann kann sleppa gott frá hasum har, vissi tað ongar politiskar konsikvensir fær fyri hann, jamen so er tað ein appel til øll, altso snýti bara, tað er í ordan. Ella umgangist lógina, tað er í ordan.” (“Hvis han kan slippe godt fra det her, hvis det ingen politiske konsekvenser får for ham, jamen så er det en appel til alle, snyd bare, det er i orden. Eller omgå loven, det er i orden.”)

Dagur og Vika 14.02 2014:

”Tú má kunna krevja erligheit og reiðiligheit frá teimum, sum sita har úti, og tað er ikki altíð, tað sum er. Nei eg sigi sum Poul Michelsen, at ein maður sum hevur snýtt í tolli, hann skal ikki vera landsstýrismaður.” (“Du må kunne kræve ærlighed og redelighed fra dem, der sidder herude, og det er ikke altid, sådan det er. Nej, jeg siger som Poul Michelsen, at en mand, som har snydt i told, han skal ikke være landsstyremand.”)

Udsendelsen - Tollmálið - “Eg helt landsins lógir” (Toldsagen – “Jeg holdt landets love”) 26.05.2014:

35:25

JL: At tað bleiv staðfest á fleiri eftirlitsvitjanum í 1993, at ótollaðar vørur fóru av goymsluni í Sørvági staðfesti greitt, at núsitandi landsstýrismaðurin í tollmálum, Jørgen Niclasen, tilvitað breyt tolllógina fleiri ferðir. Núsitandi landsstýrismaðurin í fíggjarmálum áfórði tilvitað landskassanum eitt fíggjarligt tap. Ongastaðni í skjølunum stendur nakað um, at hetta skal verða gjørt í góðari trúgv. Tvørturímóti. (At det blev konstateret ved flere kontrolbesøg i 1993, at ufortoldede var blev udleveret fra lageret i Sørvåg viser, at den nuværende landsstyremand for toldanliggender, Jørgen Niclasen, bevidst brød toldloven flere gange. Den nuværende landsstyremand for finansanliggender påførte bevidst landskassen et finansielt tab. Intetsteds i bilagene står noget om, at dette skal være gjort i god tro. Tværtimod.)

48:19

ST: Og tá landskassin ikki fær sínar pengar frá tí felagnum, sum hann er stjóri

fyri, so má landskassin fara til skipafelagið, og siga, hygg her, veitst tú hvat, tykkara samstarvsfelagið í Vágum hevur snýtt landskassan fyri so og so nógvar pengar, tit skulu gjalda tykkara part. Gerðsovæl. (Og da landskassen ikke får sine penge fra det selskab, som han er direktør for, så må landskassen gå til Skipafelagið og sige, se her, ved du hvad, jeres samarbejdsselskab på Vågø har snydt landskassen for så og så mange penge, I skal betale jeres del. Værsgo.)

48:36

ST: Tað er ikki Skipafelagið, men P/F N. Niclasen, sum hevur brotið grein 7 í tolllóginu. (Det er ikke Skipafelagið, men P/F N. Niclasen, som har brudt § 7 i toldloven.)

50:11

BT: Jørgen Niclasen slapp undan bæði revsing og røkning fyri ótollaðu vørurnar, sum hann hevði selt. (Jørgen Niclasen slap for både straf og regning for de ufortoldede varer, som han havde solgt.)

01:02:33

JL: Er tað ikki øgiliga trupult at siga við borgarin, at tit mugu halda lógirnar, tá tit seta ein landsstýrismann, sum ikki hevur hildið lógirnar í 4 ár? (Er det ikke meget vanskeligt at sige til borgeren, at I skal holde lovene, når I udpeger en landsstyremand, som ikke har holdt lovene i 4 år?)

01:02:52

BT: Fyri Jørgen Niclasen er tað heppið, at tollmálið var dult so leingi. (For Jørgen Niclasen er det heldigt, at toldsagen var skjult så længe.)

01:01:27

ST: Vit hava ein fólkavaldan politikara, sum hevur snýtt landskassan fyri fleiri hundrað túsund krónur. Tað sum síðani er hent er tað, at maðurin er blivin landsstýrismaður í tollmálum. Nú situr hann faktiskt og umsitur ta lógina, sum hann sjálvur hevur brotið. (Vi har en folkevalgt politiker, som har snydt landskassen for flere hundrede tusinde kroner. Det, som siden er hændt, er det, at manden er blevet landsstyremand for toldanliggender. Nu sidder han faktisk og forvalter den lov, som han selv har brudt.)

Artikkel fra 19.12.2013 på portal fo:

”Snýtti við tolli: Fíggjarmálaráðharrin snýtti landskassan fyri 600.000 kr.”
 (“Snød med told: Landsstyremedlemmet for finansanliggender snød landskassen for 600.000 kr.”)

”Sambært skjølunum, sum Portal fo hevur fingið innlit í, byrjaði tollsvikið í 1988 og tað endaði, tá gamla tolllógin fór úr gildi og mvg-lógin tók við í 1992”. (“I henhold til bilagene, som Portal fo har fået indsigt i, begyndte toldsvigen i 1988, og det endte, da den gamle toldlov blev ophævet og mvg-loven trådte i kraft i 1992).

Artikkel fra 20. december 2013 á Portal fo:

”Snýtti við tolli: Skipafelagið hekk upp á røkningina.” (“Snød med told: Ski-

pafelagið hang på regningen.”)

”... Skipafelagið Føroyar ... kom at hanga uppá rokningina, tá pf. N Niclasen, har Jørgen Niclasen, var stjóri, snýtti við tollinum av teimum vørunum, sum felagið innflutti og síðan seldi í handlinum í Sørvági. Tað vísa skjøluni, sum Portal fo hevur fingið innlit í.” (“... Skipafelagið Føroyar ... kom til at henge på regningen, da p/f N. Niclasen, hvor Jørgen Niclasen var direktør, snød med tolden af de varer, som selskabet importerede og siden solgte i handlen i Sørvåg. Det viser bilag, som Portal fo har fået indsigt i.”)

”tí hevur pf. N Niclasen, har Jørgen Niclasen var stjóri, ikki bara snýtt landskassan fyri toll. Felagið snýti eisini sín nærmasta samstarvsfelaga fyri fleiri 100.000 kr.” (“derfor har p/f N. Niclasen, hvor Jørgen Niclasen var direktør, ikke bare snydt landskassen for told. Selskabet snød også sit nærmeste samarbejdsfirma for flere 100.000 kr.”)

Artikel på Portal fo fra 20. december 2013:

”Snytti við tolli: Soleiðis gekk tað fyri seg”. (“Snød med told: Således foregik det”.)

”tað var tí, at pf. N Niclasen var aðalumboð hjá Skipafelagnum Føroyar í Sørvági, har Jørgen Niclasen, landsstýrismaður við tollmálum, var stjóri, kundi snýta við tollinum.” (“det var fordi, p/f N. Niclasen var agent for Skipafelagið Føroyar i Sørvåg, hvor Jørgen Niclasen, landsstyremand for toldanliggender, var direktør, kunne snyde med tolden.”)

Artikel på Portal fo fra 23. december 2013:

”Snýtti við tolli: Snýtið byrjaði tá tollstovan stongdi tollkredittin.” (“Snød med told: Snyderiet begyndte da toldkontoret lukkede toldkreditten.”)

”... so kundu vit tikið dømi úr bankaverðini. Hetta kann samanberast við, at eitt felag, sum í einum banka hevur ein kassakreditt, men har sum allir pengarnir eru brúktir. Og fyri at fáa fleiri pengar, fer felagið sjálvtt inn í bankan og tekur fleiri pengar. Uttan at siga bankanum fra.” (Så kunne vi tage et eksempel fra bankverden. Dette kan sammenlignes med, at et selskab, som har en kassekredit i en bank, men hvor alle penge er brugt. Og for at få flere penge, går selskabet selv ind i banken og tager flere penge. Uden at fortælle det til banken.”)

Artikel på Portal fo fra 27. december 2013:

”Snýtti við tolli: Jørgen var stjóri størsta partin av tíðini” (“Snød med told: Jørgen var direktør størstedelen af tiden.”)

”Skjøluni, sum Portal fo hevur fingið innlit í vísa, at tollsnýtið gekk fyri seg frá august 1988 til og við 1991”. (“Bilagene, som Portal fo har fået indsigt i, viser, at toldsnyderiet foregik fra august 1988 til og med 1991.”)

Påstand 5

De sagsøgte dømmes, jf. § 273, stk. 2, i straffeloven til at betale sagsøgeren 50.000 kr. til offentliggørelse af dommen.

Påstand 6

De sagsøgte dømmes til at betale sagens omkostninger.

Sagsøgte 1 – 4, Dia Midjord, Liljan Weihe, Jan Lamhauge, og Sveinur Tróndarson har nedlagt påstand om frifindelse over for alle påstande.

Oplysningerne i sagen Den såkaldte toldsag*1983*

I 1983 opnåede firmaet p/f N. Niclasen i Sørvåg på Vågø en toldkredit, jf. den dagældende toldlovs § 7, stk. 2. Ved brev af 29. januar 1988 fra toldkontoret i Sørvåg til Skipafelagið, afdeling Sørvåg, blev p/f. N. Niclasens toldkredit opsagt.

1988

Den 27. oktober 1988 blev der indbetalt 500.000 kr. fra p/f N. Niclasen til Toldvæsenet, hvilket beløb selskabet havde lånt af Jørgen Niclasens broder. Betalingen medvirkede til at afværge en udlægsforretning, som toldvæsenet forinden havde iværksat mod selskabet.

1989

Den 20. august 1989 har advokat Julianna Klett som advokat for p/f N. Niclasen skrevet til Toldvæsenets hovedkontor i Thorshavn med anmodning akkord. I brevet er der toldgæld oparbejdet i perioden 1984-1989 opgjort til 1.882.848,04 kr. hertil kommer ny told for årene 1988 og 1989, således at den samlede skyld til toldvæsenet inklusiv renter er opgjort til 2.332.115,69 kr. I september 1989 blev Jørgen Niclasen udnævnt som direktør i p/f N. Niclasen.

1990

Ved brev af 20. januar 1990 fra advokat Julianna Klett til Toldvæsenets direktør, Leivur Gregersen, har advokaten foreslået en akkord, hvorved renter og 1/3 af gælden saneres. Af brev af 22. januar 1990 fra toldkontoret i Sørvåg til Toldvæsenets direktør, Leivur Gregersen fremgår oplysninger om den afværgede fagedforretning i 1988, oplysning om, at der ikke blev afdraget yderligere på toldgælden og oplysning om, at gælden pr. 16. januar 1990 udgjorde 2.069.498,29 kr., hvoraf renter udgjorde 1.007.056,37 kr. Ved brev af 16. februar 1990 fra Leivur Gregersen til landsstyret, har Gregersen videregivet disse oplysninger med forslag om enten at indkræve den samlede skyld, indkræve skylden eksklusiv renter eller at indgå aftale om akkord som foreslået af advokat Klett. Af brevet fremgår videre, at Toldvæsenet har en bankgaranti stor 100.000 kr. til sikkerhed for toldgælden. Ved brev af 9.

april 1990 har landsstyret bedt Toldvæsenet om at arbejde på en løsning, hvorved renter af toldgælden kan saneres, mod at den samlede gæld eksklusive tilskrevne renter betales. Leivur Gregersen sendte i overensstemmelse hermed et akkordforslag til advokat Julianna Klett den 19. april 1990. Advokaten svarede i juni måned 1990 på forslaget med oplysning om, at p/f N. Niclasen ikke kunne betale hele gælden, men i stedet tilbød at betale årlige afdrag på 250.000 kr. Leivur Gregersen svarede tilbage ved brev af 14. juni 1990, at han ikke havde hjemmel til at gå ind på dette forslag, men at han havde sendt forslaget videre til landsstyret.

1991

Ved brev af 20. marts 1991 har Jørgen Niclasen på vegne p/f N. Niclasen sendt et brev til Toldvæsenet med anmodning om, at Toldvæsenet afventer inkassering af bankgaranti for toldgælden, så længe sagen om akkordering behandles af landsstyret.

1992

Ved brev af 6. juli 1992 har aktieselskabsregisteret på Færøerne (landfogeden) rykket p/f N. Niclasen for årsregnskab for regnskabsåret 1990. Den 1. september 1992 har landsrevisor afgivet en rapport vedrørende toldkontoret i Sørvåg og p/f N. Niclasen. Af rapporten fremgår blandt andet, at revisionen har foretaget uanmeldt kasseeftersyn på toldkontoret i Sørvåg den 7. juli 1992, hvor det blev konstateret, at p/f N. Niclasen manglede at toldklarere omtrent 280 forsendelser fra perioden 1985 til juli 1992, og at størstedelen af de omhandlede varer ikke befandt sig på toldlageret. Det fremgår videre, at revisionen foretog et uanmeldt lagereftersyn på toldlageret i Sørvåg den 27. august 1992, hvor man traf lagerforvalteren Edmund Danielsen. Denne oplyste, at varer blev udlevet fra lageret, når direktøren ville have dem i handlen. Ved eftersynet konstateredes, at kun én ud af 291 ikke-toldklarerede forsendelser var til stede på lageret. Toldkontoret i Sørvåg var i besiddelse af fakturakopi vedrørende 150 af disse forsendelser. Landsrevisor har skønnet det udestående toldbeløb vedrørende disse forsendelser til i alt 800.000 – 900.000 kr. Landsrevisor har vurderet, at det passerede er en overtrædelse af toldlovens § 13 og eventuelt også af straffebestemmelsen i toldlovens § 31. Revisor har afslutningsvis bemærket, at han går ud fra, at Toldvæsenet og landsstyret foretager sig det fornødne i anledning af det konstaterede.

En liste udarbejdet af toldkontoret i Sørvåg den 7. september 1992 indeholder en specifikation over ikke-toldklarerede konnossementer hos p/f N. Niclasen i Sørvåg. Af listen fremgår, at der for 1988 er ikke-klarerede forsendelser til en toldværdi på 275.993 kr. For 1989 udgør den samlede toldværdi 172.206 kr. Det seneste ikke-klarerede konnossement for 1989 er dateret den 5. juni. For 1990 er der 11 ikke-klarerede konnossementer til en toldværdi på 23.539 kr. For 1991 er der 48 ikke-klarerede konnossementer til en

toldværdi på i alt 132.385 kr. Ved brev af 14. september 1992 har Julianna Klett som advokat for Skipafelagið foreslået direktøren for Toldvæsenet, Leivur Gregersen, at de 500.000 kr., der er indbetalt af p/f N. Niclasen som afdrag på toldgælden, skal afskrives for toldskyld oparbejdet i perioden efter toldkreditens opsigelse i januar 1988. Ved brev af 12. november 1992 har toldkontoret i Sørvág rykket p/f N. Niclasen for toldbilag vedrørende en række godsanmeldelser fra perioden februar – august 1992. I brevet har toldkontoret indskærpet, at man fremover ønsker at modtage toldbilag ugentligt, således at de ikke hober sig op. Ved brev af 28. december 1992 har toldkontoret på ny rykket for en række toldbilag fra perioden marts – december 1992.

1993

Ved brev af 3. marts 1993 har Jørgen Niclasen på vegne p/f N. Niclasen foreslået en akkordordning, hvorved de indbetalte 500.000 kr. skulle afskrives på den nye toldgæld for årene 1988-1991. Den resterende del af den nye gæld ville herefter udgøre 62.520,40 kr., som selskabet tilbød at betale straks. Den gamle gæld vedrørende toldkrediten frem til januar 1988 tilbød selskabet at afdrage med månedlige rater á 25.000 kr. Den 14. april 1993 blev sp/f Handilsvirkið Niclasen stiftet. Den 29. juni 1993 har Told og Skat svaret på advokat Julianna Kletts brev af 14. september 1992 og meddelte, at man ikke kan acceptere at afskrive indbetalingen på 500.000 kr. på den nye toldgæld, hvorfor man nu ville gøre et krav stor 492.841,73 kr. gældende over for Skipafelagið, jf. den tidligere toldlovs § 7 og den gældende toldlovs § 13.

Ved brev af 1. juli 1993 har Told og Skat politianmeldt p/f N. Niclasen og Jørgen Niclasen og med henvisning til landsrevisors rapport af 1. september 1992 anmodet politiet om at behandle sagen med henblik på at rejse mulig tiltale for brud på toldloven og eventuelt straffeloven. Politianmeldelsen var vedlagt en redegørelse på seks sider fra Told og Skat vedrørende toldsagen og dens forløb.

Den 3. august 1993 har advokat Julianna Klett på vegne af Skipafelagið meddelt Told og Skat, at Skipafelagið ikke var orienteret om, at p/f N. Niclasens toldkredit var opsagt, og at selskabet først i 1990 har haft adgang til denne oplysning. Advokaten har derfor anført, at Skipafelagið ikke skal betale for den manglende toldafregning, subsidiært skal betale mindre end krævet. Brevet blev besvaret den 23. august 1993, da Told og Skat sendte advokaten kopi af opsigelsen af toldkrediten og fastholdt kravet over for Skipafelagið.

Den 20. oktober 1993 forelå et nyt forslag til rekonstruktion af p/f N. Niclasen, hvor der var lagt op til blandt andet, at den nye toldgæld for så vidt angår 341.720 kr. skulle udlignes ved modregning i p/f N. Niclasens tilgodehavende hos det offentlige vedrørende importafgift. Resten af den nye gæld var

herefter på knapt 250.000 kr. I forslaget indgik også, at Skipafelagið skulle kvittere sit tilgodehavende hos selskabet. Den 15. november 1993 tilbød p/f N. Niclasen Told og Skat at betale de 250.000 kr. på vilkår af, at Skipafelagið fik tilsagn om at være frigjort fra sin forpligtelse vedrørende toldgælden. Ved brev af 18. november 1993 stillede Told og Skat sig tilfreds med den foreslåede løsning, forudsat at p/f Niclasen kunne stille en bankgaranti på 100.000 kr. Ved brev af 22. november 1993 har direktøren for Færøernes Oppebørselskontor, Leif Abrahamsen, skrevet til Petur Albert Lamhauge hos Told og Skat vedrørende inddrivelsen af det gamle toldkredittilgodehavende hos p/f N. Niclasen. I brevet har Abrahamsen udtalt sig imod en aftale, hvorved importafgift anvendes til modregning i den nye toldskyld. Oppebørselskontoret anbefalede i stedet, at importafgiften blev modregnet i toldkreditgælden, medens den øvrige toldskyld søgtes inddrevet hos Skipafelagið. Den 24. november 1993 skrev p/f N. Niclasen til Told og Skat, og foreslog, at den ønskede bankgaranti blev reduceret til 33.000 kr.

I november 1993 gennemførte politiet afhøringer af en række personer med tilknytning til toldsagen.

Ved brev af 13. december 1993 har Told og Skat meddelt Skipafelagið, at toldkravet vedrørende p/f N. Niclasen nu var reduceret til 381.720 kr., som Skipafelagið blev bedt om at betale senest den 30. december 1993.

1994

Beløbet blev ikke betalt, hvorfor Told og Skat oversendte kravet til Færøernes Oppebørselskontor til inddrivelse. Dette meddelte Told og Skat Skipafelagið ved brev af 14. januar 1994. Ved brev af samme dato til p/f N. Niclasen oplyste Told og Skat, om skrivelsen til Skipafelagið og gjorde samtidig opmærksom på en yderligere toldgæld hos p/f N. Niclasen på 52.182,07 kr., som vedrørte told på varer udleveret af øvrige transportører. Også denne gæld var oversendt til inddrivelse.

Den 20. januar 1994 har p/f N. Niclasen udarbejdet endnu et forslag til rekonstruktion. Af forslaget fremgår blandt andet, at toldkreditgælden oparbejdet i perioden 1983 til 1988 udgjorde 572.185,12 kr., hvorfra bankgaranti skulle fradrages med 100.000 kr. renterne af toldkreditgælden udgjorde 1.508.859,45 kr. Forslaget indebar, at renterne skulle saneres, og restgælden betales løbende efter et moratorium på 1½ år. Det fremgår videre af rekonstruktionsforslaget, at den oprindelige toldgæld fra perioden august 1988 til 1991 udgjorde 591.515,78 kr., hvoraf Skipafelagið hæftede for 492.841,73 kr. og øvrige transportører for 98.674,05 kr.; i 1993 var skylden som følge af modregning nedbragt, således at Skipafelagið hæftede for 381.720,36 kr. og andre transportører for 38.511,65 kr. Denne gæld skulle ifølge forslaget betales gennem modregning med importafgift på 170.860 kr. og ved kontantbetaling af 249.372,01 kr.

Ved brev af 7. februar 1994 har politimesteren på Færøerne (landfogeden) skrevet som følger til Told og Skat:

”Under henvisning til Deres skrivelse den 1. juli 1993 tilbagesendes hermed sagen, idet jeg vedlægger 8 stk. politirapporter.

For så vidt angår forhold inden 1. februar 1992, hvor lagtingslov ur. 23 af 11. februar 1950 med senere ændringer om indførselsafgifter var gældende skal jeg bemærke, at jeg finder det tvivlsomt, om forholdet er strafbart, jfr. lovens § 7, som formentlig må forstås som udtømmende vedrørende ansvaret for udlevering af afgiftspligtige varer, forinden afgiftens betaling, men henset til, at der i øvrigt alene kan blive tale om bødestraf, er eventuelt strafansvar forældet.

For så vidt angår udleveringen af afgiftspligtige varer efter den 1. februar 1992, hvor lagtingslov nr. 121 at 23. december 1991 trådte i kraft, skal jeg bemærke, at jeg finder det tvivlsomt, om forholdet kan henføres under lovens § 31, stk. 1, nr. 3), der må forstås som omhandlende varer, der befinder sig på et frilager.

I øvrigt skal jeg bemærke, at opsigelsen af toldkreditten ved skrivelse at 29. januar 1988 ikke ses at være fulgt op af tiltag til at sikre, at denne blev effektiv, idet udleveringen af varer blot fortsatte som hidtil, og selv om det ved kontrolbesøg blev konstateret, at der var udleveret varer i strid med den opsagte toldkredit, blev der ikke skredet ind, og forholdet blev således stiltiende accepteret.

På denne baggrund finder jeg ikke, at det vil være muligt at godtgøre strafbart forhold, og jeg har derfor ikke fundet anledning til at foretage yderligere efterforskning i sagen udover de vedlagte afhøringer.

Såfremt De har bemærkninger til foranstående, forventer jeg at høre fra Dem.

Såfremt jeg ikke inden den 1. april 1994 har hørt fra Dem, tager jeg det som udtryk for, at sagen herefter anses for afsluttet for politiets vedkommende.”

Ved brev af 17. februar 1994 har advokat Julianna Klett som advokat for Skipafelagið over for fogedretten udtalt sig imod den udpantning, som Færøernes Oppebørselskontor havde foretaget hos hendes klient. Ved brev af 9. marts 1994 fra Færøernes Oppebørselskontor til Told og Skat har oppebørselskontoret oplyst, at den toldgæld, som Skipafelagið hæftede for på 381.720,16 kr., nu var udlignet gennem modregning. Af udskrift af fogedbogen den 10. oktober 1994 fremgår det, at Skipafelagið havde tilbagekaldt sagen.

1995

Den 17. marts 1995 blev bankgarantien på 100.000 kr. indkasseret.

1997

Ved brev af 2. april 1997 har den færøske registreringsmyndighed rykket p/f N. Niclasen for årsregnskab for 1994 og 1995. Det fremgår endvidere, at der mangler indsendelse af årsregnskaber for 1990, 1991 og 1993. Det er oplyst, at p/f N. Niclasen er taget under konkursbehandling i 1997. Dekretdatoen er ikke oplyst.

Pressens undersøgelser i sagen

Den 22. oktober 1997 bragte Oyggjatiðindi en artikel med overskriften ”Jørgen Niclasen, lagtingsmedlem: Blev meldt for toldsvig men slap”.

Siden den avisartikel blev bragt, har forskellige journalister løbende søgt aktindsigt i myndighedernes bilag vedrørende toldsagen, men fået afslag. Blandt andet er politiet anmodet om aktindsigt. Dette blev også afslået, men i besvarelsen af aktindsigtsbegæringen har politiet ved brev af 1. juli 2013 til Dimmalætting anført blandt andet følgende:

”Ud fra et princip om mer-offentlighed kan det dog oplyses, at embedet ved skrivelse af 7. februar 1994 tilbagesendte sagen til daværende Toll- og Skattstova Føroya uden, at der var sket sigtelse af nogen personer eller selskaber. Det fremgår af sagsomslaget, at der har været en kasse med bilag (bl.a. fakturaer mv.), som - jeg formoder jf. en påtegning på sagen - er afleveret til de færøske skatte- og toldmyndigheder i forbindelse med sagens henlæggelse, da denne ikke findes på politiets arkiv,

Det fremgår blandt andet af skrivelsen af 7. februar 1994, at det må anses for tvivlsomt om de forhold om udlevering af afgiftspligtige varer, som fandt sted før den 1. februar 1992 - hvor lagtingslov nr. 23 af 11. februar 1950 med senere ændringer om indførselsafgifter var gældende frem til - er strafbare, henset til at den gældende § 7 måtte anses for udtømmende, ligesom det fremgår, at et eventuelt strafansvar under alle omstændigheder var forældet, idet der alene var tale ombødeansvar.

Med hensyn til de forhold, der drejer sig om udlevering af afgiftspligtige varer, der fandt sted efter den 1. februar 1992, anføres det blandt andet i skrivelsen til de færøske told- og skattemyndigheder, at det efter embedets opfattelse ikke er muligt at godtgøre strafbart forhold, hvorfor der ikke er fundet anledning til at foretage yderligere efterforskningen udover, at der vedlægges 8 rapporter, som indeholder afhøring af ansatte hos de færøske told- og skattemyndigheder.

Det fremgår også, at embedet forventede at høre fra de færøske skattemyndigheder, såfremt der var bemærkninger til de juridiske vurderinger r m.v. Det blev også tilkendegivet, at såfremt der ikke fremkom bemærkninger, ville sagen blive anset som afsluttet for politiets vedkommende.

Embedet hører herefter ikke mere fra de færøske skattemyndigheder, hvorfor straffesagen afsluttes og henlægges på arkiv den 2. marts 1994.

Udover Deres anmodning om aktindsigt har embedet ikke siden modtaget henvendelser om sagen.”

Aktindsigt endte med at blive meddelt den 6. december 2013.

De påtalte udsagn

Der er i sagen enighed om, at de i sagsøgers påstande anførte udsagn er fremsat i den i påstandene anførte periode og på de anførte tidspunkter.

Der er under sagens hovedforhandling forevist uddrag fra tv-udsendelserne ”Dagur & Vika” af 19., 20., 27. og 30. december 2013, 3., 7., 9., 10., 13., 16., 17., 20., 21., 24. januar samt af 10. og 11. februar 2014. Der er endvidere forevist tv-udsendelsen ”Tollmalið - Eg helt landsins lógir” af 26. maj 2014.

Forklaringer

Der er under sagens hovedforhandling afgivet forklaring af følgende: Jørgen Niclasen, Hans Andrias Midjord, Liljan Weihe, Jan Lamhauge, Sveinur Tróndarson, Gurið Joensen, Petur Alberg Lamhauge, Leif Abrahamsen, Erling Simonsen, Sámal Jákup Jørgensen, Harald Joensen, Leivur Harryson og Brynhild Thomsen.

Jørgen Niclasen har forklaret blandt andet, at han blev valgt til lagtinget i juli 1994. Før da var han i lagtinget som suppleant i 14 dage i 1989 og igen fra august 1991 til marts 1993. Han har været landsstyremedlem for fiskerianliggender fra 1998-2003, for udenrigsanliggender i perioden 2008 – 2011 og siden november 2011 for finansanliggender.

Hans familie har oprindeligt beskæftiget sig med landbrug, men gik siden ind i fiskeri og forretning. I 1939 blev forretningen omdannet til et aktieselskab. I Jørgen Niclasens tid har selskabet primært beskæftiget sig med salg af byggematerialer. Aktiekapitalen i selskabet p/f N. Niclasen var på 20.000 kr. Hans far var minoritetsaktionær. Han selv ejede ikke aktier i selskabet. Selskabet havde forretning i Sørvåg med en almindelig handel fra lejede lokaler. På kajen i samme by var der et pakhús, som fungerede som lager for Skipafelagið. Der har været samarabejde i mange år mellem de to selskaber. Han og direktøren for Skipafelagið er trímenningar (beslægtede i tredje led). Der er således familierelationer mellem selskaberne.

På lageret kom forsendelser, som Skipafelagið fik ind. Det var både til p/f N. Niclasen og til øvrige firmaer på Vågø. Varerne kom oprindeligt alene med skib, men efterhånden kom også noget med bil fra Thorshavn. Lagerbygningen var indrettet med kontor og udleveringsekspedition. Der var ansat en lagermand, som refererede til Skipafelagið. I 1989 arbejdede der vel tre folk

på lageret, hvoraf de to kun arbejdede for p/f N. Niclasen. Der blev udleveret varer til p/f N. Niclasen og til de øvrige firmaer, der fik leveret varer fra Skipafelagið. Lageret fungerede også som p/f N. Niclasens eget lager. Der var således ikke kun tale om et toldlager. Der var ikke nogen fysisk afgrænsning mellem Skipafelagins toldlager og p/f N. Niclasens eget lager, da behovet varierede fra uge til uge. Der var dog et særligt rum til spiritus, der var i en aflåst container. Der var igen mur, streger eller andet. Normalt var varerne separeret fra hinanden, men nogle gange ved store leverancer kunne der ske sammenblanding. Ansvar for, hvis der var hvis, lå hos Edmund Danielsen. Sådan opfattede Jørgen Niclasen ordningen. Bygningen er opført i 1980, og dette uopdelte system har fungeret hele tiden siden.

Lederen af lageret hed Edmund Danielsen, der refererede til Skipafelagið. Han havde sit eget kontor. Papirgangen foregik direkte mellem Edmund Danielsen og Skipafelagið. Det var p/f N. Niclasen, der betalte manden løn. Fra Skipafelagið fik selskabet betalt en provision, der svarede nogenlunde til Edmund Danielsens løn og noget leje for lageret. De papirer, som Edmund Danielsen håndterede, angik de indgående varer, som blev afstemt med ankomstlister. Derudover styrede Edmund Danielsen de fornødne toldkreditter. Der var flere firmaer, som havde toldkreditter, herunder Statens Luftfartsvæsen. De to andre lagerarbejdere forestod udlevering og udkørsel. Edmund Danielsen kunne også ekspedere kunder på p/f N. Niclasens vegne, ligesom han havde ansvaret for salget fra p/f N. Niclasens benzinpumpe på kajen. Edmund Danielsen, var lønnet af p/f N. Niclasen. Der var nok ikke noget ansættelsesbevis. Han var på firmaets lønningliste, men refererede til Skipafelagið, ikke til Jørgen Niclasen. Sådan var ordningen. Danielsen lavede som nævnt også opgaver for p/f N. Niclasen.

I juni 1988 var Jørgen Niclasen 19 år gammel og var lige blevet færdig med gymnasiet. Han ville gerne være jurist, men ville først have et sabbatår. Han besluttede derfor at tage arbejde i p/f N. Niclasen, hvor hans fader var direktør. I januar 1988 var toldkreditten blevet opsagt. Selve brevet har han ikke set før meget sent. Han hørte først om opsigelsen sent i 1992 på et møde med Toldvæsenet. Der var ingen, der tidligere havde fortalt ham om det. I 1988 var der en bruttoavance på 1 mio. kr. i p/f N. Niclasen. Omsætningen bestod for størstedelens vedkommende af importerede varer. Importen androg godt 3 mio. kr. årligt. Tolden var på ca. 1 mio. kr. årligt. Fra 1988 – 1989 arbejdede han som sælger og indkøber i firmaet. Han havde ikke noget med toldbetalinger og toldbehandling at gøre i disse funktioner.

Jørgen Niclasen blev direktør i firmaet i september 1989. Han mener ikke, at han forud blev bestyrelsesmedlem. Han husker det ikke. Selskabet var i en dyb krise, der ikke blev mindre af den generelle krise på Færøerne og en stor gæld. Hans broder havde indbetalt 500.000 kr. til selskabet til betaling af told. Det blev givet som et lån. De øvrige ejere gik senere med til at konvertere lånet til aktiekapital. Hans fader arbejdede i p/f N. Niclasen frem til konkursen og siden i det nye firma frem til sin død. Jørgen Niclasen kendte

til problemerne i relation til toldgælden, før han blev direktør. Der blev ikke betalt told løbende. Han agerede som vanligt i selskabet og betalte told med runde tal, når der var penge til det. Papirerne blev udfærdiget i samme arbejdsgang. De arbejdede ud fra en antagelse om, at der var en toldkredit. Han går ud fra, at varer er taget fra lageret og solgt. Det var lagerforvalteren, der havde styr på lageret. Denne vidste, hvad der var fortoldet, og hvad ikke. Edmund Danielsen havde styr på det, selv om der ikke var en fysisk opdeling. Toldkreditten fungerede således, at man tog varer ud, og først betalte told siden. De tog derfor varer ud uden at betale told. Jørgen Niclasens opgave i p/f N. Niclasen var at forsøge at opnå en rekonstruktion. Faderens rolle i firmaet blev mere tilbagetrukket. Kontoropgaverne blev overladt til Jørgen Niclasen, og han gik papirerne igennem og konstaterede underbalancen. Det var primært landskassen, der var kreditor. Gælden var overskuelig, men renterne var meget omfattende. Han kontaktede en advokat med henblik på en rekonstruktion. Han valgte advokat Julianna Klett, der også var advokat for Skipafelagið. Han var helt åben om problemerne over for landskassen og de øvrige kreditorer. Advokat Julianna Kletts brev af 20. august 1989 har han drøftet med hende. Han bad hende om at få tallene for toldgælden fra toldvæsenet og sætte dem ind i brevet. Det gjorde hun så. Opgaven var at få renterne akkorderet. Tallene kommer ikke fra selskabet. Reglerne i bekendtgørelse nr. 17 fra 1981 om toldkredit har han nok ikke læst i 1988-89, selv om måske burde have gjort det. Man fulgte samme praksis som hidtil i firmaet. Han var ikke opmærksom på, at der var en 14 dages betalingsfrist. Han har støttet sig til de øvrige i firmaet, ligesom der løbende har været dialog med toldvæsenet. Han var kun 20 år gammel, og skulle lære at begå sig. Det var folk klar over. Papirerne til toldvæsenet blev i de allerfleste tilfælde med selve forsendelsen. I øvrige tilfælde blev fakturaerne leveret løbende til Toldvæsenet. Det var sådan, at Toldvæsenet beregnede beløbende. Han mener, at reglerne er fulgt, men han kan ikke garantere, at 14-dages fristen altid er holdt. Han var godt klar over, at der skulle betales told løbende, selv om man havde toldkredit. Hans eneste opgave var at få en rekonstruktion. Han forsøgte at hindre toldgælden i at vokse, men det var umuligt at udligne den. Betalingsfristen i bekendtgørelsens § 6 med løbende måned + 10 dage, blev ikke overholdt. De var hele tiden bagud. Hvis de 500.000 kr. indbetalt af broderen blev afskrevet på den nye gæld, ville der være betalt til tiden. Generelt var de dog bagud.

I april 1990 tilbød landsstyret at stryge renterne, hvis toldgælden på ca. 1 mio. kr. blev betalt. Problemet var, at de ikke kunne klare at rejse den sum. De forsøgte derfor at få en afdragsordning på gældsdel. De forhandlede længe, og der gik lang tid, hvor han ikke fik noget at vide. De ville gerne betale, men der var ingen chance for at betale straks. Forslaget om årlige afdrag på 250.000 kr. lå længe til behandling. Når han rykkede for svar, fik han blot at vide, at sagen var i gang. P/f N. Niclasen afleverede åbenbart ikke regnskaber for 1990 og 1991 til selskabsmyndighederne; men told og skat har fået dem. Der er aflagt reviderede regnskaber. Måske har han gået ud fra, at revisor sendte regnskaberne til selskabsmyndighederne. Alle regnskaber

blev aflagt, afleveret til skat, men åbenbart ikke til selskabsmyndighederne. Han husker ikke, hvorfor dette ikke skete. Det er ikke noget, han har tænkt over som et problem. Foreholdt brev af 6. juli 1992 fra aktieselskabsregisteret til Jørgen Niclasen med anmodning om fremsendelse af årsregnskab for 1990 har Jørgen Niclasen forklaret, at han opfattede det således, at problemet var af mindre karakter, da regnskab var aflagt. Han må have reageret over for brevet. Han kan ikke forklare, hvorfor alle disse regnskaber ikke er afleveret til selskabsmyndighederne; men told og skat fik regnskaberne. Det var virkelig vigtigt for ham.

I 1991 gjorde selskabets bank ham opmærksom på, at toldvæsenet ønskede at kalde en bankgaranti, der stod til sikkerhed for toldgælden. Indtil da havde han slet ikke vidst, at der fandtes en bankgaranti. Den 20. marts 1991 bad han toldvæsenet om, at garantien ikke blev kaldt. Det var jo naturligt nok, at toldvæsenet ønskede penge under garantien, men han forsøgte at tale med toldvæsenet, om at vente. Det lykkedes, og garantien blev først gjort gældende i 1995. Når garantien blev kaldt, oplevede han det således, at der skyldtes mange penge, hvorfor toldvæsenet var berettiget til at kræve deres garanti. Toldvæsenet valgte at vente med at kræve garantien. Garantien kaldelse gav ham ikke anledning til at antage, at toldkreditten var opsagt. Til de mange udleveringer i 1991 uden tolddeklarering har Jørgen Niclasen forklaret, at der var krise. Da man nåede til 1991, var salget gået drastisk ned. Den finansielle krise i firmaet strammede, hvilket kan have forårsaget, at der ikke var likviditet til at betale tolden i samme omfang som tidligere. Foreholdt, at han i december 1991 som medlem af lagtingets skatteudvalg deltog i behandlingen af lagtingslov om told har Jørgen Niclasen forklaret, at han på det tidspunkt netop var kommet i lagtinget og var grøn som politiker. Det er ikke et krav, at man kender alle love. Man skal tage stilling til det konkrete forslag, som landsstyret lægger frem. Han mindes ikke den konkrete lovsag fra 1991 om toldloven.

Kommunikationen mellem ham og Edmund Danielsen var i hans direktørtid således, at han ikke bad om at få ufortoldede varer op i forretningen. I hvert fald ikke efter, at han i 1992 fik kendskab til, at toldkreditten var ophørt. Toldvæsenets kontrolbesøg den 7. juli 1992 og besøgets konstateringer fik han først kendskab til flere år efter. Det var ikke noget, som han blev orienteret om. Han har først i 2013 set rapporten om besøget. Han kan ikke give nogen forklaring på, hvorfor der kun afleveret faktura for halvdelen af forsendelserne, da der i juli 1992 var uanmeldt lagerbesøg fra landsrevisor. Han var jo slet ikke involveret i den pågældende procedure. Han kender ikke noget nærmere til de forhold, der er beskrevet i revisors rapport (ekstraktens side 45 f.) Han fik at vide, at toldkreditten var opsagt på et møde, der fandt sted i efteråret 1992. Det har været enten i september eller oktober 1992. Der var kun ét møde, selv om der ligger to referater med to forskellige datoer. Da han fik oplyst, at der ikke var toldkredit, måtte de ændre adfærd. De måtte fortolde forsendelse for forsendelse. I november 1992 var der kommunikation mellem ham og toldvæsenet. Toldvæsenet fik hver uge oplysning

om forsendelser. Han sørgede for, at toldvæsenet fik fakturaer, når disse manglede. Det gjorde han ugentligt, hvilket også stemte med, at der kom skib en gang om ugen. I mange tilfælde fulgte fakturaen med forsendelsen. Andre gange ikke, og så måtte han bringe fakturaen til toldvæsenet. Det er skibets kaptajn, der oplyser lager og Toldvæsenet om, hvad der kommer ind med næste skib. Der var dog nogle forsendelser, hvor der ikke var fakturaer; men toldvæsenet havde altid styr på, præcis hvilke varer, der var leveret. Der var en diskussion om, hvor de 500.000 kr. indbetalt af hans broder var afskrevet. Han selv ville have pengene afskrevet på den nye gæld. Toldvæsenet ville afskrive på det gamle. Det var ikke en sondring, som han var opmærksom på i 1989, da han antog, at der blot var én gæld, nemlig toldkrediten.

I 1993 er der udleveret nogle få varer uden fortoldning. Det havde Jørgen Niclasen ikke kendskab til. Praksis var ændret. Når der alligevel er sket udleveringer, må det bero på fejl. Der kan være betalt for sent eller have manglet papirer; men i hans erindring er alt blevet betalt løbende. I juni 1993 fik Skipafelagið en regning på told. Det fik Jørgen Niclasen at vide på et tidspunkt fra Skipafelagið, der sagde, at de ville afvise kravet. Det blev ikke præsenteret som et problem. Da sagen gik til politiet, fik Jørgen Niclasen ingen orientering. Han hørte først om det mange år senere. Artiklen i 1997 stod han helt uforstående overfor. Han var meget overrasket. Han fik sin version af sagen bragt i den næste udgave af avisen, og herefter skete der ikke yderligere. Drøftelsen hos forvaltningen om, at der ikke var hjemmel til at afskrive renter i 1993 blev han ikke orienteret om. Den 15. november 1993 tilbød han at indskyde ny kapital forudsat, at Skipafelagið ikke blev afkrævet beløb. Det var endnu et forsøg å at opnå en rekonstruktion, således som man havde arbejdet på siden 1988. Der kom et tilsagn, hvor der blev krævet en ny bankgaranti. Den var for høj, hvilket de skrev tilbage om. Derefter faldt forslaget. Foreholdt politiets referat af forklaring fra Erling Simonsen i november 1993 (Ekstrakten side 130) har Jørgen Niclasen forklaret, at det er korrekt, at han forsøgte at få styr på situationen. Det er korrekt, at Erling Simonsen nok har bedt ham om det samme.

I februar 1994 fik han endeligt svar om, at landsstyret ikke ville afskrive renterne. Det medførte, at de måtte opgive forsøget på rekonstruktion. Fra 1994 og frem blev der gjort et enkelt yderligere forsøg på at opnå akkord. Herefter gav de op over for toldgælden. På det tidspunkt havde han brugt fem gode år af sit liv på at forsøge at få en rekonstruktion. Skipafelagið har herefter betalt et beløb vedrørende p/f N. Niclasens told. Der var fortsat et godt forhold til Skipafelagið. De fandt en ordning om, hvordan de skulle komme videre. De aftalte, at fortsætte samarbejde fra det nye selskab, og de fortsatte med at have lager på samme måde som i det gamle firma. Den ordning fortsatte, indtil Eimskips overtagelse af Skipafelagins virksomhed, og de lokale toldlagre blev lukket. De aftalte en løsning vedrørende mellemværendet med p/f N. Niclasen, der blandt andet medførte, at Skipafelagið kunne købe nogle aktier til favorabel pris. De ca. 52.000 kr. vedrørende told fra andre forsen-

delsler kan han ikke forklare om. Der var også andre transportører end Skipafelagið. Han kan ikke fortælle, hvornår den pågældende gæld er opbygget. Det angår ikke varer, der er udleveret fra lageret i Sørvåg, hvorfor Skipafelagið ikke hæftede for dette toldbeløb. Han fortsatte forsøget på at opnå en løsning med landsstyret og toldvæsenet. Han var ikke oplyst om, at der var overgivet en sag til politiet. Der var kommet et nyt landsstyre i marts-april 1993. Han hørte ikke om politimesterens skrivelse i 1994.

Der blev stiftet et nyt selskab af Jørgen Niclasen og hans to brødre. De ejede selskabet i lige sameje. Det iværksatte driften en gang i 1994. Det gamle selskabs lagerbygning blev solgt på tvangsauktion. Brødrenes nye selskab blev højestbydende. De købte også det gamle selskabs varelager efter aftale med kreditorerne. Pengene blev betalt ind på det gamle selskabs bankkonto, der var en kassekredit i Føroya Banki. Det gamle selskab, p/f N. Niclasen blev taget under konkurs. Der er ikke rejst erstatningskrav mod ham personligt vedrørende krav mod det gamle selskab. Nogle kreditorer fik rent faktisk betalt de 25 %, som deres gæld blev aftalt akkorderet til. Gælden var derfor ikke så stor, som den kunne være. Det nye selskab, der blev stiftet i 1994, overtog alle det gamle selskabs aktiviteter. Købesummen blev indbetalt på kassekrediten. Han husker ikke hvor meget. Betalingen for bygningen gik til panthaverne. Varelageret blev solgt på basis af en vurdering. Det krævede kreditorerne. Aftale med Skipafelagið kunne ikke gøres op i penge. Skipafelagið var frit stillet. De valgte at fortsætte arbejdet med det nye selskab. Edmund Danielsen fortsatte vist også i det nye firma. De var ret få i det nye firma. Det var han selv, forældrene, Edmund Danielsen og en deltidsbogholder. Det nye selskab blev dannet for at fortsætte den gamle familietradition. Det var af stolthed. Han så bestemt ikke nogen guldgrube i det nye selskab. Der overgik ingen gæld fra det gamle firma til det nye. Der var dog en række kautioner, som han og faderen hang på.

I 1995 blev bankgarantien på 100.000 kr. til sikkerhed for toldvæsenets krav mod p/f N. Niclasen indkrævet.

Når sagen startede i pressen i december 2013, skyldtes det vel, at der på det tidspunkt var meddelt aktindsigt. Da sagen dukkede op i december 2013 svarede han i første omgang ikke noget om toldkredit. Han har det sådan, når han taler med medier, at han varer sig meget for at sige noget forkert. Han havde ikke aktindsigt og udtalte sig alene på baggrund af sin erindring. Han valgte derfor at undgå at svare på de direkte spørgsmål, da han ikke var sikker på svarene. Da han fik kigget papirerne viste det sig, at mange ting ikke var helt som han huskede dem. Han er derfor glad for, at han var tilbageholdende med at svare til at begynde med. Omtalen i medierne har været uhyre ubehageligt for ham. Politikere er også mennesker, og der blev kørt meget hårdt på det personlige plan. Hans familie har også været stærkt påvirket. Der blev rejst mistillidsvotum mod ham i lagtinget, hvilket dog faldt. Han har før været ude for ærekrænkende skrivelser. Når han i denne sag har valgt at anlægge sag, skyldes det sagens lange varighed og begivenhederne i lag-

tinget. Han følte sig nødsaget til at anlægge sagen. Han har talt med medarbejdere i Kringvarp Føroya om sagen siden dens start i december 2013. Han er blevet spurgt om at stille op, men ikke altid til hvilket indslag. Der er enkelte gange, hvor han har fået sms med forslag om at stille op, men ikke mere end det. Han er ikke blevet bedt om svar på konkrete forhold. Kringvarp Føroya har ikke brugt ordet ”dømt” men ”snydt”. Ordet ”strafbart” er ikke brugt.

Sveinur Tróndarson har som sagsøgt i en sag med påstand om straf forklaret blandt andet, at han er bankudannet. Han har arbejdet som revisor i et revisionsfirma fra 1986 – 90. Han har siden været finansdirektør i selskabet Formula. Derefter kom han til landsrevisionen, hvor han var frem til 1993, da han rejste til Danmark for at læse og arbejde. Han kom tilbage til Færøerne i 1997, hvor han startede som journalist på Sosialurin. I 2000 kom han til Portal.fo. I december 2001 blev han freelancejournalist for de forskellige aviser heroppe. I 2005 kom han til et erhvervsblad. I 2006 kom han til Dimmalætting, hvor han var til 2013. I juli 2013 tog han tilbage til Portal.fo som redaktionsleder, hvor han var frem til maj 2014. Han er i dag på avisen Dimmalætting.

Da han begyndte sit arbejde hos landsrevisoren, var der netop kommet en ny leder, som havde en ny tilgang til arbejdet i forhold til tidligere praksis. Den forhenværende revisor anvendte primært dokumentgennemgang. Den nye leder gik mere efter de overordnede problemer frem for detaljerne. Den nye leder mente også, at man burde tage ud og foretage lagerkontrol i relation til toldlagrene rundt på øerne. Det første lager, der blev valgt, var lageret i Sørvåg. Det var et tilfældigt valg. Foreholdt landsrevisors rapport af 1. september 1992 om toldafdelingen i Sørvåg og p/f N. Niclasen (Ekstrakten, side 45) har Sveinur Tróndarson forklaret, at det er ham, der i rapporten er benævnt ”Sveinur Poulsen”. De foretog først et uanmeldt eftersyn. Siden så de tingene i gennem. Da han var uerfaren på området, var han ikke i stand til at forstå alle de papirer, som Erling Simonsen fra toldkontoret i Sørvåg udleverede. Der var netop kommet en ny toldlov i 1992, og alle gamle forsendelser var lagt ind på nye lister. Nogle dage senere var der et eftersyn i Klaksvig, hvor de fik samme type liste udleveret, som han havde fået i Sørvåg. Han spurgte afdelingslederen i Klaksvig, hvad det egentlig var for en liste. Han fik den forklaring, at det var en liste over varer, der var udleveret uden betaling af told. Han studerede så over den tilsvarende liste fra Sørvåg. Tilbage i Thorshavn kiggede han på ny listen fra Sørvåg igennem. Han talte med sin foresatte om listen fra Sørvåg. Det viste sig, at der var udleveret rigtig mange varer i Sørvåg uden fortoldning. Derfor blev det bestemt, at de måtte tage tilbage til Sørvåg dagen efter. Næste dag tog de til Sørvåg og talte med Erling Simonsen om listen. Erling Simonsens reaktion var ikke særligt påfaldende. De tog ind på selve lageret og talte med Edmund Danielsen og viste ham listen. Varerne på listen var ikke på lageret. Forklaringen var, at det tømmer, som kom fra skibene, blev sat på plads i de reoler, hvorfra det skul-

le sælges. Der var ingen adskillelse. På lageret var der godt nok et lille af-lukke, men her var slet ikke plads til tømmeret, der blev leveret. De under-søgte, om varerne på listen kunne findes. Der var kun 1 ud af 291 varer fra listen, der kunne findes. Edmund Danielsen fortalte, at varer blev båret ned i handlen, når direktøren i selskabet ville have det. Sådan var de vilkår, som man arbejdede under, fortalte Edmund Danielsen. Det var oplagt også et stort problem for toldvæsenet. De spurgte Erling Simonsen efter de relevan-te papirer, men han kunne ikke finde det. Sveinur Tróndarson fandt så selv en række fakturaer på kontoret. [Retten har over for Sveinur Tróndarson op-lyst, at han med denne forklaring eventuelt kan bringe sig i konflikt med sin tavshedspligt. Sveinur Tróndarson har imidlertid fastholdt, at forklaringen ønskes afgivet]. Da de var færdige på stedet, aflagde de en rapport til lands-revisor, hvorefter hans arbejde med sagen var afsluttet.

Dette var foregået i 1992. Herefter skete der ikke så meget i sagen. Rapporten blev sendt til myndighederne. Han spurgte selv til sagen nogle gange. Han rejste til Danmark i 1993, og på det tidspunkt var der ikke sket mere i sagen.

Han så ikke artiklen i Oyggjatiðindi i 1997. Det er imidlertid en givet sag, at forholdet var genstand for snak fra begyndelsen af. I 1997 begyndte han på avisen Sosialurin, hvor han talte med en anden journalist, der havde hørt om sagen. Så vidt de vidste, var sagen meldt til politiet. Han opfordrede sin kollega til at søge om aktindsigt, hvilket kollegaen gjorde. Der kom ikke noget ud af anmodningen, da kollegaen spurgte på et forkert firmanavn.

I 2008 på Dimmalætting talte man sammen om sagen, der oftere og oftere kom op. De besluttede på ny at søge aktindsigt. Denne gang fik de det svar, at sagen var overgivet til politiet, hvorfor man måtte søge om aktindsigt der. Det undrede dem, da sagen var fra 1992-93, så hvorfor skulle det nu ligge hos politiet? Almindelig travlhed med andre sager skubbede så sagen til si-den.

I januar 2013 talte de igen om sagen og valgte på ny at søge Landsstyreom-rådet for erhvervsanliggender om aktindsigt. Sagen gik videre til Landsstyre-området for Indenlandsanliggender. Svaret blev det samme som i 2008. De besluttede så at bede politiet om aktindsigt. Politiets svarede ved brev af 1. juli 2013 (Ekstrakten, side 255 ff.), at de ikke kunne få aktindsigt. Der blev dog givet nogle oplysninger efter reglerne om meroffentlighed. Heraf fik de blandt andet oplyst, at sagen var tilbagesendt til toldmyndighederne. De søg-te på ny aktindsigt, og fik han fik endelig aktindsigt den 6. december 2013.

Redaktionen på Portal.fo er meget lille. Han besluttede at kontakte Kring-varp Føroya, da der skulle bruges mange kræfter på sagen. Han ville ikke ri-sikere, at sagen døde som følge af pres. I brevet af 1. juli 2013 fra politiet var det fremgået, at der ikke kunne godtgøres noget strafbart forhold. Det brev er videregivet til Kringvarp Føroya. Han har talt sammen med Liljan

Weihe om at samarbejde i sagen, således at Kringvarp Føroya fik hans materiale. Han trykte historien vel vidende, at Kringvarp Føroya formentlig ville køre sagen. Det var dog ikke hans afgørelse. Aftalen med Kringvarp Føroya var blot, at Kringvarp Føroya fik de oplysninger, som Portal.fo fik i sagen. Kringvarp Føroya kunne så vælge at bringe sagen.

Han var ikke i besiddelse af sin revisionsrapport, da han skrev historien, og han har ikke videregivet den. Den første artikel kom den 19. december 2013 (Ekstrakten, side 257). Overskriften ”Snød med told: Landsstyremanden for finansanliggender snød landskassen for 600.000 kr.” har han selv formuleret. Han ville med artiklen vise, at der var solgt varer uden toldafregning. Grundlaget for overskriften er det, der står i artiklen. Der var en sag, hvor den nuværende landsstyremand for finansanliggender har foretaget noget, som en advokat vurderede kunne karakteriseres som snyd. Politimesteren havde fastslået, at § 7 i toldloven var brudt, men at der ikke kunne straffes. Der er derfor ikke skrevet, at der er sket noget strafbart. Der er snydt med tolden, da der er sket salg af varer, uden at der er svaret told. I sagens bilag kunne man se, at der var en toldgæld som følge af salg af ufortoldede varer efter toldkreditens opsigelse. Dette anså han som snyd. Man kunne også have skrevet svig. Han talte med en jurist, der anbefalede ordet ”snyd”. Længere nede i samme artikel har han benyttet ordet toldsvigen (Ekstrakten, side 258). Dette ord brugte han som alternativ til snyd. I ordbogen står de to ord sammen. Ordet er brugt ud fra sagens oplysninger om, at der er solgt varer i handlen, selv om der ikke er svaret told. Han har ikke skrevet, at landskassen har mistet pengene. Han har tværtimod i en artikel den 20. december 2013 (ekstrakten, side 273) skrevet om, hvem der har betalt pengene. Det selskab, der havde importeret varerne, har imidlertid ikke betalt nogen told. Allerede dagen efter skrev han altså, at pengene blev betalt af Skipafelagið, der hang på regningen. Det var en gammel sag, hvor man siden artiklen i 1997 har haft offentlig interesse i sagen. Der har været søgt aktindsigt i mange, mange år. Det handler om en af landets stærkeste politikere, der har været med i flere landsstyrer. Som journalist er man forpligtet til at søge sådanne forhold oplyst. Befolkningen har krav på at få at vide, hvad der har foregået. Sagen har været halvoffentlig, men ikke alle har kendt den. Der er brugt stærke ord, men ikke stærkere end hvad der er dækning for. Han har ikke beskyldt Jørgen Niclasen for at have begået noget strafbart. De har konstateret, at loven er blevet brudt, men også, at der ikke er sket noget strafbart, jf. politimesterens (Landfogedens) afgørelse. Han har blot konstateret nogle fakta ud fra de udleverede bilag. Han har ikke selv lagt noget til. Bemærkningen længere nede i artiklen (Ekstrakten, side 274) om, at Skipafelagið var snydt for flere 100.000 kr., beror på oplysningen om, at Skipafelagið var blevet afkrævet pengene. Han forsøgte at indhente oplysninger fra Skipafelagið. Han husker ikke præcis, hvem han talte med. Han anser det, der er passeret, for at være snyd også over for Skipafelagið. Han har den antagelse, at Skipafelagið ikke vidste, hvad der foregik. Skipafelagið havde jo benægtet sin forpligtelse til at betale pengene. Der var tale om brud på et tillidsforhold.

Foreholdt følgende passage i artiklen den 23. december 2014 (Ekstrakten, side 287-288)

”Så kunne vi tage et eksempel fra bankverden. Dette kan sammenlignes med, at et selskab, som har en kassekredit i en bank, men hvor alle penge er brugt. Og for at få flere penge, går selskabet selv ind i banken og tager flere penge. Uden at fortælle det til banken.”

og forespurgt, om det ikke er en sammenligning med at stjæle, har Sveinur Tróndarson valgt ikke at besvare spørgsmålet.

De bilag, som han henviser til i sin artikel den 27. december 2013 (Ekstrakten, side 294 -295) er p/f N. Niclasens skrivelse af 20. januar 1994 (Ekstrakten, side 167) med forslag til toldvæsenet om rekonstruktion. Man kan se, at der er oparbejdet toldgæld efter den tid, da toldkreditten blev opsagt og frem til og med 1991.

Ved pressemødet den 17. januar 2014 fik han udleveret bilag i sagen. På den baggrund skrev han en artikel, men ikke mere. Han har løbende forsøgt at få Jørgen Niclasen i tale, og Jørgen Niclasen er blevet holdt orienteret om aktindsigtssagen fra januar 2013. Den 19. december 2013 blev Jørgen Niclasen første gang orienteret om, at sagen kom i medierne. I sin artikel den 31. januar 2014 (Ekstrakten, side 354) har han brugt overskriften ”Toldsagen: Landsstyremanden strakte (tambaði) sandheden”. Herom har Sveinur Tróndarson nærmere forklaret, at han var til stede på pressemødet den 17. januar 2013. Med sin overskrift hentyder han til, at der også var ufortoldede udleveringer i 1993, selv om Jørgen Niclasen på pressemødet havde sagt det modsatte. Det, som blev sagt på pressemødet, stemte ikke overens med bilagene. Der blev indledt sag ved pressenævnet; mens sagen blev tilbagekaldt. Sagen kom aldrig for selve nævnet. Der gik lang tid med skriftveksling, fordi Jørgen Niclasens advokat ikke fremkom med et varslet skrift. Sagen skulle så for nævnet, men der var behov for præciseringer, hvorfor administrationen i pressenævnet bad advokaten om supplerende oplysninger. Advokaten kom herefter med et brev. Sveinur Tróndarson skulle så selv komme med et svar; men så blev sagen tilbagekaldt med den begrundelse, at pressenævnet ikke fungerede. Dette forløb har blot trukket sagen ud. Tre dage før forældelsesfristens udløb, blev stævning i sagen udtaget.

Hans afsluttende bemærkning i tv-udsendelsen i ”Eg helt Landsins lógir”, hvorefter landsstyre manden for finansanliggender havde brudt toldloven og snydt landskassen for flere 100.000 kr. er fremsat på det grundlag, at firmaets medarbejdere havde været inde på lageret og taget varer og solgt dem uden at afregne told. Han medvirkede i dele af tv-udsendelsen. Han blev interviewet til udsendelsen omkring månedsskiftet marts/april. Han tilrettelagde ikke udsendelsen.

Sveinur Tróndarson finder, at hele denne sag er præget af, at myndighederne har skjult sandheden blandt andet med usikre begrundelser for afslag på aktindsigt. Han har ikke skrevet noget på grundlag af den viden, som han havde fra sin tid hos landsrevisionen. Der er alene skrevet ud fra de bilag, der er blevet udleveret i forbindelse med aktindsigt. Sagen er principiel og af samfundsmæssig relevans. Her er tale om en politiker, der forvalter en lov, som han ikke selv har overholdt. Man må stille større krav til politikere end til almindelige folk. Som medier har de pligt til at kaste lys over en sådan sag, også selv om den er gammel. Det er i sig selv en vinkel i sagen, at den har været skjult i mange år. Han vidste, at Jørgen Niclasen kunne skades som politiker som følge af sagen. Men de har blot søgt at kaste lys over sagen. Politimesteren har konstateret, at § 7 i toldloven er overtrådt. Derfor er det i orden at kalde det passerede for snyd. Penge indkommet ved salg er gået i egen lomme i stedet for til told. Det er snyd. Det har også været andre sager, hvor der er kørt hårdt på politikere, men han erindrer ikke tilsvarende beskyldninger om snyd.

Jan Lamhauge har som sagsøgt i en sag med påstand om straf forklaret blandt andet, at han er 38 år gammel. Han er bachelor i religionsvidenskab og stadsvidenskabelig kandidat. Han har arbejdet på Kringvarp Føroya siden 2011.

Han begyndte sit arbejde på denne sag den 19. december 2013, hvor han stod for det første indslag i tv-nyhederne. Liljan Weihe havde bedt ham om at dække sagen, da Portal.fo agtede at offentliggøre en artikel samme dag. Det var Jan Lamhauge selv, der primært havde med sagen at gøre på tv-siden. Han har læst alle sagens bilag, som han havde fået fra Sveinur Tróndarson eller Liljan Weihe. Han har også fået bilag fra den færøske registreringsmyndighed, og der er udleveret bilag på pressemødet. Endelig har TAKS også udleveret nogle bilag. Dækningen af sagen har været omfattende. Det er dog ikke den sag, der har været tættest dækket gennem tiderne. Der er eksempelvis skrevet mere om makrelfiskerisagen. Det er ikke usædvanligt at dække en sag på denne måde. Der er interesse for politikeres erhvervsmæssige aktiviteter, jf. til eksempel sagen om den tidligere lagmand, Annfinn Kallsberg.

Ord som ”snyd” og ”svig” er blevet diskuteret meget på redaktionen. TAKS omtaler gælden som opstået ved ulovligheder, og de har anvendt tilsvarende formuleringer på Kringvarp Føroya. Portal.fo lagde linjen med at bruge ordet ”snyd”. Han mener ikke, at han selv har benyttet ordet ”snyd” uden for citat. Han diskuterede ordet ”snyd” med Liljan Weihe og Brynhild Thomsen m.fl. De diskuterede ordet, fordi man altid diskuterer overskrifter. Det spillede uden tvivl ind, at der i sagen var en trussel om fængsel. Den 19. december 2013 citerede Kringvarp Føroya Portal.fo. Han kørte ikke sagen som sin egen historie, da han ikke følte sig lige så sikker i sagen på det tidspunkt, som Sveinur Tróndarson. Den 30. december 2013 citerede han fortsat Por-

tal.fo. Situationen var uændret fra den 19. december 2013. Jørgen Niclasens første udtalelser var upræcise. Han mener, at Jørgen Niclasen burde fremkomme med noget mere præcise oplysninger, da der nu var gået 11 dage.

Den 7. januar 2014 havde han ikke noget med de interview at gøre, der blev optaget i Lagtinget. Han har ikke været med til at beslutte at bruge ordet "toldsvig". Da de fik bilagene i forbindelse med pressemødet den 17. januar 2014, følte han sig selv overbevist i sagen. Han mener, at det var i orden at lade Lisbeth Petersen og Justinus Ejdesgaard udtale sig i tv som de gjorde.

Overskrifterne i Dagur & Vika har han haft påvirkning på, men det er i sidste ende redaktørens beslutning. Når han talte med egne ord, har han været omhyggelig med ikke at sige "snyd". Han mener, at der har været dækning for sagen. Der er intet usædvanligt i sagen. Man har altid set på politikerens adfærd. Der er et dekorumkrav for landsstyrefolk. Hvad angår sagens relevans, så er det afgørende, at Jørgen Niclasen har siddet i lagtingets skatteudvalg, og han er landsstyremedlem for finansansliggender, herunder told. Det er bemærkelsesværdigt, at systemet har forsøgt at holde sagen skjult gennem mange år. Han har ringet til Jørgen Niclasen mange gange de første dage, men telefonen blev ikke taget. Han sendte derfor sms, og der var en sms-korrespondance. Jørgen Niclasen er opfordret til at kommentere toldsagen.

Den 26. maj 2014 kom udsendelsen "Eg helt landsins logir". Han var med til at tilrettelægge sagen. Han valgte musikken og valgte at bringe en sang af Jørgen Niclasen. Om baggrunden for dette valg har han forklaret, at Jørgen Niclasen havde nægtet at stille op så tit i løbet af de måneder toldsagen havde været i pressen. Jørgen Niclasen var så i stedet dukket op i en morgenudsendelse, hvor han sang en sang. Det forekom Jan Lamhauge at være en underlig måde at svare offentligheden på. Sagens titel var relevant, da Jørgen Niclasen selv havde valgt at synge netop den sang, medens sagen kørte. Sangen handler om loyalitet. Der ligger ikke nogen insinuation om, at Jørgen Niclasen kan klare frisag, fordi han har gode venner. Hvilket indtryk seerne kunne få, ved han ikke.

Jan Lamhauge har sagt, at landskassen var udsat for et forsætlig påført tab. Dette baserer han på, at ingen af de tolderne, der er afhørt af politiet, har nævnt noget om, at p/f N. Niclasen antog, at der var en toldkredit. Personen i sagen har bevidst overtrådt loven.

Liljan Weihe har som sagsøgt i en sag med påstand om straf forklaret blandt andet, at hun er 36 år gammel og uddannet journalist. Hun har arbejdet som nyhedschef på Kringvarp Føroya siden januar 2012. Før da har hun været sekretær i udenrigssektionen på Lagmandens Kontor og for landsstyremanden for erhvervsansliggender. Hun har desuden været i praktik på TV2-nyhederne og har arbejdet som pressemedarbejder for Den Nordatlantiske Gruppe i Folketinget frem til valget i efteråret 2011.

Hun er chef for Jan Lamhauge og gav ham toldsagen som en opgave. Sagen var interessant, væsentlig og relevant, da det ikke angår en hvilken som helst mand. Det angår en mand, der har været aktiv i politik i det meste af sit voksne liv. Han har været i lagtinget og været landsstyremedlem i flere omgange, herunder med ansvar for toldanliggender.

Hun hørte om sagen første gang i november 2013 på en konference i København, hvor Sveinur Tróndarson under en frokost fortalte, at han havde nye oplysninger i sagen om Jørgen Niclasen. Hun selv vidste ikke, hvad sagen angik. I december 2013 havde hun et møde, hvor hun fik nærmere oplysning om sagen, herunder at den angik manglende betaling af told.

Hvis sagen havde angået en anden person, ville dækningen have været en helt anden. Det er formanden for det mest indflydelsesrige parti og nok den mest indflydelsesrige politiker på Færøerne i øjeblikket – og i den vurdering medregner hun lagmanden. Kringvarp Føroya går ikke rundt og generer folk, blot for at genere, men de har konstant sager, der kan være ubehagelig for personer. Det er ikke afgørende, om historierne kan være stødende eller sårende. Man ser på de journalistiske kriterier. Det er stationens pligt at formidle de relevante historier. Alt, hvad Jørgen Niclasen har gjort gennem tiderne, kan have betydning for hans mulige genvalg. Det er hun klar over, men det er ikke et relevant journalistisk kriterium. Kringvarp Føroyas rolle i samfundet er at belyse samfundsmæssigt relevante sager og opfordre til debat. De skal orientere og forholde sig kritisk til deres egne sager. Det er ikke en forudsætning, at en person er dømt, for at en sag kan omtales. Man afventer ikke en dom. Eksempelvis kører Kringvarp Føroya også en sag om en læge, der er sigtet for at have forgrebet sig på kvindelige patienter. De følger naturligvis almindelig presseetik. De følger sager til dørs, herunder orienterer man om sagens endelige udfald. Man fortæller også, at den pågældende ikke er dømt, hvis det forholder sig således. I den foreliggende sag har Kringvarp Føroya aldrig påstået, at Jørgen Niclasen er dømt. Medielandskabet på Færøerne er blevet meget begrænset med kun to landsdækkende aviser. Journaliststanden er blevet skåret meget. De er 17-18 på Kringvarp Føroya, ganske få på Sosialurin og ganske få på Dimmalætting. Det er kun Kringvarp Føroya, der har et egentligt redaktionelt miljø. Det er derfor nødvendigt med samarbejde mellem de forskellige medier. Man indhenter eksempelvis meningsmålinger sammen med en avis, ligesom man foreviser nogle magasinprogrammer til aviser forud for, at udsendelsen bringes på tv. I Danmark har man også haft hårde sager i pressen vedrørende Lars Løkke Rasmussen og GGGI samt sagen om statsministerens mand, der blev beskyldt for at have snydt i skat. På Færøerne har man haft sagen om Annfinn Kallsberg og andre tilsvarende sager. Det er en forventning, man må have som toppolitiker.

Ordet ”snyd” kan forstås på forskellige måder alt efter om det er i dagligsprog eller juridisk. Hvis hun har for mange cigaretter igennem tolden, er det

snyd. Man kan også snyde, når man spiller spil. Det er i hendes verden et almindeligt ord, som hun ikke tillægger stor betydning. At tage varer ud fra et toldlager uden at betale told, vil hun betragte som snyd. Det er stadig snyd, selv om manglende betaling skyldes likviditetsproblemer. Det berettiger ikke, at man tager sig friheder. Hun har deltaget i drøftelsen om, hvorvidt ordet ”snyd” kunne anvendes. Hun selv så ikke noget problem i sproget. Det må være den almene forståelse af ordet, der er afgørende, ikke den juridiske. Man må benytte ord, der har betydning for modtageren. Der havde været en jurist, der for Portal.fo havde foretaget en vurdering af ordet snyd. Ordet ”svig” er i hendes verden synonym til ”snyd”. De to ord har været vendt med hende. Når en vært anvender ordet svig, kan det skyldes et citat fra en kilde. Både redaktør og nyhedsoplæser har frihed til at formulere i udsendelser.

Hun har ikke haft med alle udsendelser i sagen at gøre. Hun har ansvarshavende redaktører på de enkelte udsendelser. Brynhild Thomsen er fortrinsvis redaktør på radiodelen. Uni L. Hansen har også godkendt indslag. Hun godkender ikke selv hver nyhedsudsendelse. Dette er ikke praktisk muligt. Sagen dækning sluttede med stævningen. Et halvt års dækning er i hendes vurdering ikke en langtrukken dækning. Sagen udviklede sig fra dag til dag. Til start den 19. december 2013 havde de kun nogle ganske få dokumenter, der underbyggede historien. Sagen blev underbygget med advokatens trussel om fængsel. Den 19. december 2013 havde man politiets brev af 1. juli 2013 til Sveinur Tróndarson (Ekstrakten, side 255), brev af 19. april 1990 fra Told og Skat til advokat Julianna Klett (Ekstrakten, side 29), brev af 18. november 1993 fra TAKS til p/f N. Niclasen (Ekstrakten, side 132), p/f N. Niclasens skrivelse af 20. januar 1994 om rekonstruktion (Ekstrakten, side 167), mødenotat af 3. februar 1994 fra møde mellem landsstyret og Færøernes Opebørselskontor (Ekstrakten, side 171), brev af 4. februar 1994 fra landsstyret til p/f N. Niclasen med afslag på renteakkordering (Ekstrakten, side 173), brev af 14. februar 2000 fra lagmandens kontor til landsstyreområdet for finansanliggender med oplysning om manglende hjemmel til aktindsigt, notat om aktindsigt af 25. februar 2000 (Ekstrakten, side 248 ff.), e-post af 29. februar 2000 fra Thomas Magnussen til Rúni Joensen (Ekstrakten, side 250) og e-postkorrespondance af 2. marts 2000 mellem Thomas Magnussen og Rúni Joensen (Ekstrakten, side 251). Bilagene blev offentliggjort på Kringvarp Føroyas hjemmesiden den 19. december 2013. Det er ikke usædvanligt, at man har vist portalens overskrift. Det er en meget almindelig teknik. Hun mente den 19. december 2013, at der var absolut belæg for historien. Jørgen Niclasens første forklaring var uoverensstemmende med de oplysninger, som de fandt frem.

Senere kom pressemødet, hvor Jørgen Niclasen forklarede, at der ikke blev udleveret ufortoldede varer efter 1992. Det viste sig ikke at være sandt. Det var en historie, der havde en naturlig fremdrift, der i vidt omfang var forårsaget af Jørgen Niclasen selv.

Kringvarp Føroya var på pressemødet den 17. januar 2014 repræsenteret med 4 journalister, herunder hun selv og Jan Lamhauge. De var blevet bedt om at sende pressemødet direkte, men det svarede hun nej til. Kringvarp Føroya giver normalt ikke fri mikrofon til magthavere. Det kan ske ved offentliggørelse af finanslov og lignende, men ellers ikke. Lige præcis i denne sag havde Jørgen Niclasen fra 20. december 2013 til 17. januar 2014 haft rig lejlighed til at udtale sig, men havde nægtet det. Det ville på den baggrund være helt forkert prioritering at give Jørgen Niclasen fri mikrofon. Pressemødet blev i stedet dækket ekstensivt. Pressemødet blev dækket både på tv- og radiosiden, men ikke direkte. Formålet med dækningen var ikke blot at bekræfte Kringvarp Føroyas egen vinkel på sagen. Jørgen Niclasen har til stadighed fået tilbud om at stille op til interview. Når hun i stedet valgte at bringe et interview med Sveinur Tróndarson samme dag som pressemødet, skyldes det, at det var den journalist, der havde haft mest med sagen at gøre, herunder havde fremskaffet de nødvendige dokumenter. Jørgen Niclasens form med et ensidigt pressemøde, som pressen ikke fik mulighed for at forberede sig på, kunne hun ikke bifalde.

Om sit brev af 18. februar 2014 til Pressenævnet (Ekstrakten, side 368) har hun forklaret, at pressenævnsager ikke er ukendt for hende. Når hun skriver, at hun ikke forstår sagen, så skyldes det, at Kringvarp Føroya selv er første instans i klagesager. I den foreliggende sag forelå der ikke håndgribelige klagepunkter, således som der normalt gør. Normalt skriver hun, hvordan hun opfatter en klage, hvorefter hun forholder sig til den. I den foreliggende ønskede hun en udredning fra advokat Andreasen om, hvad der konkret blev klaget over. Ser man på klagen af 16. januar 2014 (Ekstrakten, side 321), fremgår det, at klagen var meget generel. Spørgsmål om ærekrænkelser henhører under domstolene, ikke under pressenævnet. Det er kun de presseetiske regler, der påses af dette organ. Advokat Andreasens bemærkning om, at Kringvarp Føroya ikke respekterer Pressenævnet må stå for hans egen regning. Hun er selv medlem af nævnet, og finder nævnets arbejde meget vigtigt. Kringvarp Føroya respekterer altid Pressenævnets afgørelser, og offentliggør også nævnets afgørelser, når det ikke er krævet af Pressenævnet.

Jørgen Niclasen ønskede ikke at deltage i interviews. Normalt anerkender Kringvarp Føroya ikke, at magthavere stiller vilkår for interviews, men hun ved ikke, om Jørgen Niclasen har tilbudt at stille op på vilkår.

Den 26. maj 2014 vistes udsendelsen ”Tollmálið – Eg helt landsins logir”. Det koste mange penge at lave en tv-udsendelse som denne. Hun havde to journalister til at lave udsendelsen. Den 11. februar 2014 kom en anden historie op, som de valgte at køre i stedet. Da den historie var overstået, gik de to journalister på ny i gang med toldsagen. Man sendte udsendelsen lige efter Dagur & Vika om mandagen i stedet for sporten. Det er traditionelt at lancere en historie i begyndelsen af en uge. Mandag er erfaringsmæssigt den bedste dag. Man ønsker høje seertal og mulighed for at kunne følge historien

op i løbet af ugen. Hun var ansvarshavende for udsendelsen.

Som nyhedschef er hun stolt over afdelingens arbejde i sagen. Med de dokumenter, man har i dag, ville man have grebet nogle ting anderledes an i sagens start. Men på de konkrete tidspunkter var dækningen, som hun ville ønske den, ud fra oplysningsgrundlaget. Hvis Jørgen Niclasen vinder denne sag, vil Kringvarp Føroya dække dette. Det er man forpligtet til. De fleste på Færøerne vil på den måde få dommens resultat oplyst.

Hans Andrias Midjord har som sagsøgt i en straffesag med påstand om straf forklaret blandt andet, at han er 47 år og direktør på Kringvarp Føroya. Organisatorisk er Kringvarp Føroya opdelt i fire afdelinger vedrørende teknik, administration, kultur og nyheder. Der er ca. 84 årsværk ansat. Kringvarp Føroya er uden sammenligning Færøernes største medium. Der er 65 redaktionelle medarbejdere. Kringvarp Føroya får licenspenge, som de selv opkræver. De har reklameindtægter og indtægter på spil. Administrativt er foretagendet ledet af en bestyrelse på syv personer. Formand og næstformand er udpeget af landsstyreområdet for kulturanliggender; ét medlem er medarbejdervalgt; de sidst fire medlemmer er udpeget af hvert af de fire store politiske partier.

Han kender Jørgen Niclasen personligt. Deres mødre er veninder, hvorfor han ofte har besøgt Jørgen Niclasen, da de var børn. De har ikke haft meget med hinanden at gøre i de seneste år. Han blander sig slet ikke i dækningen af en sag som denne. Han kan ikke forholde sig til alt, hvad der bliver sendt. Han har uddelegeret opgaven som ansvarshavende til nyhedschefen, som uddelegerer den til den daglige leder af nyhedsudsendelsen. Han så om denne sag første gang på Portal.fo.

Advokat Andreasen har nævnt over for ham, at sagen kunne ende med fængsel for ham. Det har nok været midt i januar 2014. Efterfølgende talte han med Liljan Weihe om, at det skulle holde, det som de bragte. Han vurderer, at udsendelserne holder. Det kan godt være, at han ikke er enig i alt, men historien skulle bringes. Han blev spurgt af Jørgen Niclasen, om Kringvarp Føroya ville bringe pressemødet den 17. januar 2014. Han spurgte nyhedschefen, om man ville bringe det, men hun svarede nej. Det svar bragte han videre til Jørgen Niclasen.

Udsendelsen ”Tollmálið – Eg helt landsins logir” så han, før den blev bragt. Når der er sager, der kan give vanskeligheder for ham som ansvarshavende, ser han materialet forudgående. Han kunne have valgt at stoppe udsendelsen, men det gjorde han ikke. Han har talt med nyhedschefen om, at alt i sagen skulle være baseret på sikkert grundlag. Hvis han havde stoppet tv-udsendelsen om toldsagen, ville det også have givet overskrifter. Han følte ikke, at der var belæg for at stoppe udsendelsen, selv om det lå inden for hans kompetence. Han så udsendelsen få timer før den blev bragt.

Gurið Joensen har som vidne forklaret blandt andet, at hun er uddannet jurist, og arbejder i dag i socialforvaltningen. Hun arbejdede i ligningsrådet i 1991. Det blev lagt sammen med toldvæsenet i 1993. Hun arbejdede i det sammenlagte Told og Skat til 1994.

Hun har første gang hørt om denne sag en gang i 1993 i forbindelse med sit arbejde. Hun var leder af lovafdelingen og besvarede spørgsmål ude fra de andre afdelinger. Foreholdt brev af 29. juni 1993 fra Told & Skat til advokat Julianna Klett (Ekstrakten, side 89) har hun forklaret, at afskrivningen på toldkreditgælden er sket på grundlag af tidspunktet for toldkreditens opsigelse. Det er udtryk for en almindelig periodisering, formoder hun. For at kunne gøre et krav gældende over for en transportør, skal der være udleveret varer, uden at fortoldning er sket. Transportøren har ansvaret og skal føre lagerlister. Hun ved ikke, om Skipafelagið vidste, at der blev udleveret ufortoldede varer i Sørvåg. Foreholdt brev af 1. juli 1993 fra Told og Skat til politiet (Ekstrakten, side 92) har vidnet forklaret, at hun husker dette brev. Det var en formel politianmeldelse. De vurderede, at der kunne være tale om strafbare forhold. Baggrunden var en rapport fra landsrevisor, der bevirkede, at de undersøgte sagen. De politianmeldte Jørgen Niclasen og ikke Skipafelagið, fordi man ud fra bilagene kunne se, at Jørgen Niclasen var i en dobbeltrolle både som forvalter af Skipafelagets varelager og aftager fra samme lager. Redegørelse af 1. juli 1993 (Ekstrakten, side 94 ff.) er udarbejdet til brug for politiets vurdering af sagen. Foreholdt afsnit i redegørelsens side 5, 3. afsnit (Ekstrakten, side 98) har vidnet forklaret, at det er en forudsætning for hendes daværende vurdering, at ledelsen i p/f N. Niclasen vidste, at toldkrediten var opsagt. I hvert fald måtte selskabet vide det, da man forvaltede toldlageret. Hun vurderede, at p/f N. Niclasen var i en særlig situation. Hun ved ikke, om der var andre virksomheder, der var i samme situation. Hun mindes ikke, hvordan sagen endte rent betalingsmæssigt. En sag indledt af Skipafelagið blev ikke gennemført. De hørte først fra politiet i 1994. Sagen endte med modtagelsen af politiets brev af 7. februar 1994. Told og skat valgte at tage politiets konklusion til efterretning. Hun ikke husker dialogen om mulig rekonstruktion med Jørgen Niclasen i detaljer. Man forsøgte at få så mange penge ind, som det var muligt. Dette fortsatte uanset politianmeldelse.

Man kan ikke miste toldkrediten uden at vide det. Man mister kreditten, hvis man misligholder den. Man får meddelelse om, at kreditten er opsagt. Transportøren får også meddelelse om opsigelsen. Hvis det bare er en almindelig fortoldning, forfalder tolden ved varens ankomst til lager. Man kan så først få varen udleveret fra lageret, når betaling er sket. Har man toldkredit, kan man tage varer ud af lageret. Vilkåret er, at man skal betale tolden inden for 14 dage. Transportøren har en liste over, hvem der har toldkredit, og hvem der ikke har. Man skal føre liste over, hvad der udleveres under toldkrediten. Transportøren skal forsyne toldmyndighederne med de fornødne

oplysninger, så man kan se, om der er udleveret ufortoldede varer til kunder uden toldkredit. Foreholdt opsigelse af p/f N. Niclasens toldkredit dateret den 29. januar 1988 (Ekstrakten, side 11) har vidnet forklaret, at hun ikke husker, hvornår hun fik denne opsigelse at se. Hun husker ikke, om dette bilag manglede i sagen. Det virkede som om afdelingen i Sørvåg havde haft en meget selvstændig behandling af sagen. Det er p/f N. Niclasen, der havde toldkreditten. Hun skal ikke kunne sige, om Toldvæsenet i 1988 sendte opsigelsen til p/f N. Niclasen.

Petur Alberg Lamhauge har som vidne forklaret blandt andet, at han var leder af skattemyndigheden på Færøerne i 1985. I 1992 blev der indført moms, hvorfor der blev lavet en sammenlægning af toldforvaltningen og skatteforvaltningen i sommeren 1992. Han stod som leder af denne sammenlægning og indførelsen af moms. Han blev leder af Told og Skat. Den hidtidige leder af Toldvæsenet, blev vicedirektør. Vidnet havde intet at gøre med toldkredit, der i 80'erne ikke henhørte under vidnets arbejdsplads. Afgørelsen i 1993 om at anmelde N. Niclasen p/f og Jørgen Niclasen til politiet, var en afgørelse, som vidnet som leder traf. Det var meget begrænset, hvor konkret han var nede i sagen. I dag ville alt i sagen have henhørt under i TAKS. Den gang var det fordelt på flere myndigheder. Så vidt han husker blev der truffet en afgørelse i landsstyret. Men han husker det ikke konkret.

Han er ikke bekendt med, om der er statistik på landskassens eventuelle tab på toldkreditter.

I 1997 holdt han op i TAKS og fik arbejde i landsstyreområdet for finansansliggender. Han var inde over i forbindelse med aktindsigtsbegæringen. Det var normalt at give afslag, når det angik personlige skattesager. Han kommunikerede med Rúni Joensen og Thomas Magnussen. Han kontaktede også Karsten Loiborg fra Danmark. Vidnet erindrer, at der var flere forskellige opfattelser. Udfaldet blev, at det var TAKS, der skulle træffe afgørelse, hvorfor ansøger blev henvist til denne myndighed. I 2008 havde han med aktindsigtsbegæringen fra Brynhild Thomsen at gøre. Han mener, at de gav aktindsigt i det materiale, der lå i landsstyreområdet for finansansliggender. Det var vist ikke noget substantielt. Det kan godt være, at man har givet afslag med henvisning til at sagen lå hos politiet.

Leif Abrahamsen har som vidne forklaret blandt andet, at han er direktør på Færøernes Oppebørselskontor, der sorterer under landsstyreområdet for finansansliggender. Han er derfor underordnet sagsøgeren i denne sag. Han har været leder på kontoret siden 1991. Oppebørselskontorets rolle i forhold til toldkredit var frem til 1998 som inkassomyndighed, der kunne udpante. Frem til 1987 var Oppebørselskontoret og Toldvæsenet én myndighed. Herefter blev de delt op, og opgavefordelingen var usikker. Toldkreditten blev bogført hos Oppebørselskontoret frem til sidst i 1991, hvor opgaven overgik

til toldvæsenet for så vidt angår aktive toldkreditter. Herefter var Oppebørselskontoret mere og mere en inkassomyndighed.

Vidnets rolle i denne sag er begrænset til vidnets brev af 22. november 1993 til Peter Albert Lamhauge (Ekstrakten, side 147). Han hørte først om sagen nogle dage forinden. Hos Oppebørselskontoret var opfattelsen, at sagen var dårligt behandlet hos Toldvæsenet. Der for mange tvivlsspørgsmål, og på Oppebørselskontoret vidste man, at det kunne være et problem, hvis det kom til en fogedsag. Det viste sig, at Toldvæsenet havde eftergivet renter i sager, hvor betingelserne ikke havde været opfyldt. I sit brev har han på side 3, tredje- og næstsidste afsnit (Ekstrakten, side 149) gjort opmærksom på, at enigheden mellem Told og Skat på den ene side og p/f N. Niclasen på den anden side var på tvivlsomt grundlag. Således som vidnet læste loven, skulle modregning først ske i toldkreditgælden, hvorimod Told & Skat ville afskrive på den nye toldgæld. Den fælles forståelse ville næppe holde i fogedretten. Der var en betaling på 500.000 kr., som efter hans mening skulle afskrives på toldkrediten. Det var svært at få øje på sikkerheden for restkravet. Efter hans mening var situationen ganske pinlig. Han kan ikke sige, om kravene i sagen er blevet afskrevet som tabt. Han har ikke de relevante bilag. Han husker ikke, om der blev anmeldt krav i konkursboet. Der var praksis for, at krav på renter kunne frafalde, hvis en skyldner betalte hovedstolen på sin gæld. Det ændrede sig noget på et senere tidspunkt. Han ved ikke, hvorfor p/f N. Niclasen fik afslag på afskrivning af renter.

Foreholdt brev af 8. august 2000 fra Told og Skat, Vågø afdeling, til ledelsen i Told og Skat (Ekstrakten, side 252) har vidnet forklaret, at toldgælden oparbejdet af p/f N. Niclasen fra 1988 og frem er betalt af Skipafelagið. Det blev modregnet i løbende udbetalinger. I marts 1994 gjorde Skipafelagið gældende for fogedretten, at modregningen var forkert, hvilken indsigelse blev afvist. Foreholdt brev af 14. januar 1994 fra Told og Skat til p/f N. Niclasen (Ekstrakten, side 165) har han forklaret, at det sagtens kan være, at toldgælden på 52.182 kr. også er blevet betalt ved modregning over for andre transportører.

I 1989 var der toldkreditter på i alt 43 mio. kr. I 1990 var toldkrediten på i alt 42 mio. I 1991 var toldkrediten på i alt 47 mio. kr., heraf var 29 mio. kr. i restance, og der var hensat 18 mio. kr. til tab som uerholdelige. I 1992 var toldkrediten oppe på i alt 64 mio. kr., heraf udgjorde restancer 25 mio. kr.

Erling Simonsen har som vidne forklaret blandt andet, at han i dag er pensionist. Han har arbejdet hos Færøernes Oppebørselskontor siden 1977 som afdelingsleder i Sørvåg. Hans opgaver var at deklarerer told m.v. De var to ansatte på kontoret. Derudover var der to toldere i lufthavnen. Der var enkelte virksomheder på Vågø, som havde toldkredit, herunder p/f N. Niclasen. Det var i Thorshavn, at kreditten blev bevilliget. De har nok fået kopi af bevillingen. Det var Oppebørselskontoret i Thorshavn, der forvaltede indkom-

mende betalinger, og udsendte rykkerskrivelser, som de fik kopi af på kontoret i Sørvåg. P/f N. Niclasen skulle sørge for at aflevere de nødvendige dokumenter vedrørende toldkreditens forvaltning. Det skete også. Vidnet beregnede herefter tolden. Den samlede regning blev så sendt til Oppebørselskontoret i Thorshavn, der styrede bogføringen og indkrævningen. Toldkrediten hos p/f N. Niclasen blev så stor, at vidnet fandt det nødvendigt at sige kreditten op i januar 1988. Brevet herom (Ekstrakten, side 11) blev sendt til Skipafelagið, afd. Sørvåg. Han går ud fra, at det var p/f N. Niclasen, der modtog brevet, da de forvaltede Skipafelagets lager i Sørvåg. Han fik ikke brevet retur. Når toldkrediten er opsagt, må man ikke udtage varer fra lageret uden betaling af told. Dette vilkår blev vist ikke overholdt særlig godt. Det var jo kunden selv, der forvaltede toldlageret. Edmund Danielsen arbejdede for p/f N. Niclasen og forvaltede samtidig lageret for Skipafelagið. Han mindes, at p/f N. Niclasen var i restance. Vidnet har medvirket til lagerkontrol, men det var ikke så tit i de dage, måske en gang årligt. Der var varer, som burde være til stede, men som ikke var der, så blev dette sagt til Edmund Danielsen. Kunderne fik også brev om, at de havde fået ufortoldede varer. Det var eksempelvis p/f N. Niclasen.

Foreholdt referat af sin forklaring til politiet den 17. november 1993 (Ekstrakten side 124 ff.) har vidnet forklaret, at der ikke blev udfærdiget rapporter vedrørende mangler i toldlageret. Det fremgik jo af bogen. En rapport ville de alligevel ikke kunne bruge til noget. Vidnet husker ikke, om han talte med Niclas Niclasen eller Jørgen Niclasen om uregelmæssighederne. Foreholdt afrapportering af 7. december 1990 fra Toldvæsenet til landstyre har vidnet forklaret, at det var vist normalt, at der var en sådan rapportering.

Foreholdt liste af 7. september 1992 over ikke-toldklarerede konnossementer hos p/f N. Niclasen (Ekstrakten, side 47 ff.) har vidnet forklaret, at når listen blev så lang, skyldes det, at vidnet rapporterede det på rette sted, nemlig Leivur Gregersen, der ikke greb ind. Vidnet havde ikke selv hjemmel til at gribe ind. Det var ledelsen i Thorshavn, der måtte gribe ind. Når Thorshavn ikke greb ind, så kunne han intet gøre. Ved lagereftersyn i 1988-1991 var der hver gang uoverensstemmelser, og det blev hver gang sagt til Edmund Danielsen og rapporteret til Leivur Gregersen i Thorshavn. Foreholdt brev af 12. november fra Toldvæsenet i Sørvåg til Jørgen Niclasen (Ekstrakten, side 62) har vidnet forklaret, at vidnet har bedt om at få toldbilag. Vidnet var således vidende om, at der blev taget varer ud af lageret uden fortoldning. Han bad om fakturaer, fordi de manglede. Det forekom ofte, ikke kun hos p/f N. Niclasen. Han fik fakturaerne, når han bad om det. Hans brev af 28. december 1992 (Ekstrakten, side 64) var en normal rykker. Han rykkede tit for fakturaer. Hovedkontoret fik at vide, at p/f N. Niclasen skyldte mange penge; men der kom ingen reaktion, hvilket undrede vidnet.

På lageret var der ingen adskillelse mellem fortoldede og ufortoldede varer. Det var kun spiritus, der var adskilt fra resten. Lokalet var godkendt af le-

delsen i Thorshavn. Der var ikke noget krav om adskillelse. Man kunne ikke se, hvad der var fortoldet og hvad ikke. Man kan aldrig se på fortoldning ved en lagerkontrol, da der ikke var adskillelse. Vidnet har talt med Jørgen Niclasen. De har selvfølgelig talt om disse forhold om told. Jørgen Niclasen forsøgte at få styr på tingene blandt andet ved gældsaf tale. De har talt om, at der ikke skulle tages varer uden at der skete fortoldning.

Kontrol med lageret foregik ved de papirer, der blev modtaget fra Skipafelagið i forbindelse med hver enkelt indlevering. På toldkontoret havde en liste over indbragte varer og en liste over fortoldede varer. Resten var en restanceliste. Man kunne altid se, hvor meget der ikke var fortoldet. Vidnet mener ikke, at Edmund Danielsen eller andre skulle have sagt, at p/f N. Niclasen havde toldkredit efter 1988.

Sámal Jákup Jørgensen har som vidne forklaret blandt andet, at han er tolder på Vågø. Problemer vedrørende toldforholdene hos p/f N. Niclasen husker han ikke konkret. Fra 1993 skulle de gennemføre lagerkontroller. Der registreredes ”ja” eller ”nej” på listerne. Dem lagde de så ind på kontoret. Han husker ikke udfaldet af kontrol hos p/f N. Niclasen. De var på kontrol flere steder. Foreholdt sin forklaring til politiet (Ekstrakten, side 135 f.) har vidnet forklaret, at de konstaterede, om der var de varer, som fremgik af listen, der ikke var til stede. Det var ”ja” eller ”nej”. Han kan i dag godt genkalde sig den bemærkning om, at Jørgen Niclasen havde talt med nogen i Thors-havn. Bemærkningen om, at Edmund Danielsen følte sig som en lus mellem to negle, husker vidnet ikke i dag.

Der var også kontrolbesøg på andre lagre. Det var efter samme procedure. Der var mangler på alle lagrene. Det kan skyldes, at en del af varen er udleveret, eller at der er gjort aftale om udlevering. Det er helt sædvanligt at sende rykker ud vedrørende den slags. Der bliver også i dag udleveret varer fra toldlagre uden fortoldning, selv om der ikke er toldkredit. Sådan var det også den gang.

Harald Joensen har som vidne forklaret blandt andet, at han var tolder. Han begyndte i 1983 hos Erling Simonsen i Sørvåg.

Vidnet ved ikke noget om uregelmæssigheder hos p/f N. Niclasen. De har været på besøg på lageret. Han husker ikke i dag om der var mangler eller ej. Han husker at have været til en afhøring hos politiet, men han husker ikke, om det angik p/f N. Niclasen. Vidnet husker ikke de enkelte kontrolbesøg, og han husker ikke, om der var mangler.

Leivur Harryson har som vidne forklaret blandt andet, at han har været landsrevisor fra 1. november 1991 til 2007. Landsrevisor afgav en rapport 1.

september 1992. I henhold til denne havde der været et lagereftersyn, hvor man var blevet opmærksom på, at der var udleveret ufortoldede varer, selv om toldkrediten var opsagt. I henhold til varebogen burde der være 291 ufortoldede forsendelser på lageret, men der var kun én. De vurderede, at der kunne være brud på hovedreglen i toldlovens § 13, da der ikke var en toldkredit. Han vurderede, at der kunne være tale om en alvorlig sag, der i tilfælde af brud på toldlovens § 31 og § 34-36 skulle afgøres som politisag. De fik det svar, at sagen overgik til lovfærdningen i Told og Skat. De fik ikke oplyst, at sagen blev anmeldt til politiet. De modtog ikke yderligere orientering.

Brynhild Thomsen har som vidne forklaret blandt andet, at hun har været journalist siden 1995 og har arbejdet på de fleste aviser på Færøerne og i tv og radio. I dag er hun på Kringvarp Føroya, hvor hun har arbejdet siden efteråret 2013. Hun hørte om sagen første gang i 2008, da hun sammen med Sveinur Tróndarson arbejdede på Dimmalætting. Han fortalte hende om den gamle historie vedrørende Jørgen Niclasen. Hun fandt historien relevant som følge af Jørgen Niclasens stilling i politik, uanset at der allerede var en del dårlige historier om ham. Hun søgte om aktindsigt og fik det svar, at der ikke var nogen sag, fordi sagen lå hos politiet. Avisen kørte derfor ikke nogen historie. Det gør man ikke uden dokumentation.

Da Jørgen Niclasen var blevet landsstyremedlem for finansansliggender, fandt hun, at den gamle historie var endnu mere relevant, da den angik told, der henhører under dette landsstyreområde. Det var i januar 2013. Hun bad Sveinur Tróndarson om at tage fat på historien igen. Sveinur Tróndarson bad derfor om aktindsigt hos politiet. Da svaret kom, var Sveinur Tróndarson ikke længere på avisen. Dimmalætting gik konkurs, men hun tog politiets svar med sig, og hun valgte at holde et møde med Sveinur Tróndarson om det. Ud fra oplysningerne fra politiet, kunne hun se, at begrundelsen for afslag på aktindsigt i 2008 ikke var sand. Det var tydeligt, at fremgangsmåden i Sørvåg i sin tid ikke har været efter bogen. Der var derfor en historie at skrive om. Hun aftalte derfor med Sveinur Tróndarson, at han skulle se at få fat på akterne i sagen. Sveinur Tróndarson søgte derfor om aktindsigt på ny og lovede at holde hende orienteret om sagens udvikling, da de jo havde arbejdet sammen på sagen tidligere. Hun blev i oktober 2013 ansat på Kringvarp Føroya. Hun orienterede Liljan Weihe om sagen. Denne svarede, at hun også havde hørt om sagen fra Sveinur Tróndarson på en conference.

Den 19. december 2013 vidste hun, at Sveinur Tróndarson ville bringe historien på Portal.fo. Hun havde læst bilagene og havde radiovagt den dag. Hun havde tænkt sig at bringe historien i radioen tillige. Hun havde ansvaret for udsendelserne kl. 17 og 18. Historien blev bragt på Portal.fo mellem kl. 16 og 17. Det viste sig, at Jørgen Niclasen ikke havde udtalt sig men i stedet ladede sin advokat true Sveinur Tróndarson med fængsel, hvis historien blev bragt på Portal.fo. Journalistisk er det naturligvis en god historie, at en sådan

trussel bliver fremsat. Hun fik fat på Jørgen Niclasen efter udsendelsen kl. 17. De talte i ½ time. De aftalte at have en direkte telefonsamtale i radioudsendelsen kl. 18. Jørgen Niclasen gled af på hendes spørgsmål om, hvorvidt det ikke var snyd at tage ufortoldede varer ud af lageret.

Der har været mange indlæg om denne sag i radioen. Det skyldtes ikke alene, at det angik en magtfuld politiker. Det skyldtes også, at Jørgen Niclasen selv bidrog til at trække sagen i langdrag, blandt andet ved at give svar, som senere viste sig at være i strid med oplysninger, der fremgik af sagens bilag. Da de kom til pressemødet den 17. januar 2014, viste det sig, at et afgørende bilag ikke var med i advokat Andreasens bunke. Jørgen Niclasen sagde fire-fem gange på mødet, at der efter et tidspunkt i efteråret 1992 ikke længere kom en eneste vare ud af lageret ufortoldet. Dette viste sig efterfølgende ikke at være i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgik af bilagene. Den omstændighed var de som journalister naturligvis nødt til at foreholde Jørgen Niclasen. Den ”massive dækning” skyldes derfor især, at Jørgen Niclasen har svaret ukorrekt på pressens spørgsmål. Sagen har været behandlet 100 % journalistisk korrekt, og Jørgen Niclasen har haft mulighed for at svare for sig. Hun har nævnt § 7 i toldloven i sine indslag. Ordene ”snyd” og ”fusk” kan man bruge, om det der er sket. Det er landskassen eller Skipafelagið, der er snydt. De er journalister ikke jurister. De bruger ordene som journalister. Hun angrer ikke sin dækning af sagen. I begyndelsen har man ikke haft alle oplysninger; men alt, hvad der er sagt, er sagt på grundlag af den viden, som man har haft. Hun var ikke i besiddelse af landsrevisionsens rapport fra 1992 før pressemødet den 17. januar 2014.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren, Jørgen Niclasen har til støtte for sine påstande påberåbt følgende anbringender, der fremgår af sammenfattende processkrift af 8. februar 2015:

”1. Der foreligger sigtelser om strafbart forhold

Det fremgår af påstandsdokumentet, at sagsøger gør gældende, at de sagsøgte i nyhedsudsendelsen ”Dagur og Vika”, i udsendelsen ”Eg helt landsins lógir” og sagsøgte 4 i artikler på nyhedsportalen ”Portal.fo” og gennem interviews i ”Dagur og Vika” og ved udtalelser i udsendelsen ”Eg helt landsins lógir” havde ansvaret for, at der igennem flere måneder er blevet fremsat sigtelser imod sagsøgeren om at have begået strafbart forhold.

En udtalelse om, at sagsøger skal have ”snydt landskassen for 600.000 kr. i told”, ”har svindlet”, ”med fortsat har påført landskassen tab”, ”har snydt sin samarbejdspartner” m.v. er alt sammen sigtelser om at sagsøger har begået strafbart forhold.

En beskyldning mod sagsøgeren at have ”snýtt” og ”svika” med told er det samme som at sige, at sagsøgeren skal have begået strafbart forhold, ved for-

sættligt at have besveget det offentlige for skyldig toldafgift. Der findes ingen anden naturlig sproglig forståelse af de beskyldninger, som er rejst over for sagsøger. Såfremt beskyldningerne imod sagsøger havde været sande, kunne dette have medført, at sagsøger blev dømt for overtrædelse af straffelovens § 279, subsidiært frihedsstraf for forsættlig overtrædelse af toldloven.

Sigtelserne imod sagsøgeren er således klart omfattet af straffelovens § 267.

2. De fremsatte sigtelser er usande

Sagsøgeren tiltrådte som direktør for P/f N Niclasen i september 1989 og beholdt denne stilling indtil selskabet standsede sin virksomhed i 1994/1995.

Det fremgår af sagen, at landskassen fik betaling for told af alle varer, som blev udleveret fra lageret tilhørende P/f Skipafelagið Føroyar i Sørvági i det tidsrum, hvor sagsøgeren var direktør for selskabet, jfr. bilag 73 og 74 sammenholdt med bilag 61.

Landskassen stadfæstede et tab vedrørende afgiftspligtige varer, som muligvis kan henføres til det tidspunkt, hvor sagsøgeren var direktør for selskabet, på kr. 52.182,07 ... Dette beløb vedrører ikke varer, som er udleveret fra lageret hos P/F Skipafelagið Føroyar i Sørvág. Nævnte beløb vedrører varer, som af ukendte årsager er blevet udleveret fra andre fragtselskaber på Færøerne.

Sagsøgeren har igennem sin direktørperiode lagt alle oplysninger åbent frem over for toldmyndighederne. Han skaffede kapital til selskabet og fremsatte flere forslag til rekonstruktion af selskabet.

Sagsøgerens forsøg på at rekonstruere selskabet mislykkedes, hovedsageligt på grund af, at landsstyret ændrede holdning og til sidst nægtede at eftergive renter af den toldgæld, som var opstået inden sagsøgeren i september 1989 blev direktør for selskabet.

Der henvises til toldmyndighedens tilsagn om rekonstruktion af selskabet, jfr. skrivelse af 18. november 1993, ..., og landsstyrets senere afslag, jfr. skrivelse af 4. februar 1994, ...

Det fremgår af sagen, at toldmyndighederne den 1. juli 1993 anmeldte sagen til politiet. Der blev herefter foretaget en politimæssig efterforskning, bl.a. ved afhøringer af en række embedsfolk fra toldvæsenet.

Landfogeden på Færøerne tilbagesendte sagen til de færøske toldmyndigheder ved skrivelse af 7. februar 1994, ..., med oplysning om, at det var anklagemyndighedens opfattelse, at der ikke var grundlag for at rejse nogen tiltale imod sagsøgeren.

Det var anklagemyndighedens opfattelse, at det var tvivlsomt om forholdet var strafbart, idet § 7 i den dagældende toldlov "formentlig må forstås som udtømmende vedrørende ansvaret for udlevering af afgiftspligtige varer", hvilket naturligvis hænger sammen med, at ansvaret i medfør af § 7 i den dagældende toldlov påhvilede P/f Skipafelagið Føroyar.

Det fremgår endvidere af skrivelsen, at ”opsigelsen af toldkreditten ved skrivelse af 29. januar 1988 ikke ses at være fulgt op af tiltag til at sikre, at denne blev effektiv, idet udleveringen af varer blot fortsatte som hidtil, og selv om det ved kontrolbesøg blev konstateret, at der var udleveret varer i strid med den opsagte toldkredit, blev der ikke skredet ind, og forholdet blev således stiltiende accepteret.

På denne baggrund finder jeg ikke, at det vil være muligt at godtgøre strafbart forhold, og jeg har derfor ikke fundet anledning til at foretage yderligere efterforskning i sagen ud over de vedlagte afhøringer.”

De sagsøgte har ikke ført bevis for, at anklagemyndighedens vurdering af sagen ikke er rigtig og de har heller ikke under sagen i øvrigt ført sandhedsbevis for sine beskyldninger. Sagsøgtes sigtelser imod sagsøgeren er således usande. Sagsøger har ikke snydt toldvæsenet i told og der er intet belæg for, at sagsøgeren skal have snydt P/f Skipafelagið Føroyar.

3. De fremsatte sigtelser er fremsat mod bedre vidende og uden noget faktisk grundlag

Det fremgår af sagen, at Landfogeden på Færøerne ved skrivelse af 1. juli 2013 til Sveinur Tróndarsson har oplyst, at anklagemyndigheden allerede den 7. februar 1993 havde tilbagesendt sagen til toldmyndighederne bl.a. med den begrundelse, at ”det efter embedets opfattelse ikke var muligt at godtgøre strafbart forhold, hvorfor der ikke er fundet anledning til at foretage yderligere efterforskning”, ...

Det fremgår af flere udsendelser, bl.a. i udsendelsen ”Dagur og Vika” den 14. januar 2014, at de sagsøgte havde klaget over, at de ikke havde fået aktindsigt i sagens dokumenter. Det fremgår endvidere af udsendelserne, at de sagsøgte ikke havde tilvejebragt nye beviser i sagen, da kampagnen mod sagsøgeren blev påbegyndt den 19. december 2013.

De sagsøgte har således mod bedre vidende fremsat beskyldninger mod sagsøgeren om at have snydt landskassen for flere hundrede tusinde kroner i told. Det må i denne forbindelse lægges til grund, at de personer, som på vegne af Kringvarp Føroya traf afgørelse om at køre parløb med Portal fo allerede i december 2013 var vidende om, at anklagemyndigheden i februar 1994 have opgivet sagen.

De sagsøgte havde således ikke noget faktisk grundlag for i december 2013 at fremsætte beskyldninger mod sagsøgeren for at have begået strafbart forhold mod toldmyndighederne.

De sagsøgte fik af sagsøger den 17. januar 2014 udleveret samtlige relevante dokumenter i sagen, ... De sagsøgte fik nogle få dage senere udleveret samtlige dokumenter af TAKS.

Det er derfor en særdeles skærpende omstændighed, at de sagsøgte på trods af, at indholdet i nævnte dokumenter meget klart tilsiger, at der ikke er begået

noget strafbart forhold, alligevel gentager de samme beskyldninger, nu i en endnu mere direkte og aggressiv form, bl.a. ved interviews af politikere (Lisbeth Petersen, Justinus Eidesgaard m.fl.) samt gennem udsendelsen af programmet ”Eg helt landsins lógir”, som uden noget som helst forbehold stempler sagsøgeren som en kriminel person.

Det må have stået Dia Midjord, Liljan Weihe og Jan Lamhauge – som henholdsvis ansvarlig direktør for Kringvarp Føroya, redaktør, tilrettelægger og journalist – klart, at de gennem udsendelserne i Kringvarp Føroya igennem flere måneder fremsatte sigtelser mod sagsøgeren om strafbart forhold. Det samme gælder Sveinur Tróndarson, som redaktør for Portal.fo.

Alle de anførte ærefornærmende sigtelser er således fremsat med det fornødne forsæt.

4. De fremsatte sigtelser har ikke været berettiget i medfør af straffelovens § 269, stk. 1 eller artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Det er korrekt, at ved vurderingen af, om fremsættelse af en ærefornærmende sigtelse er berettiget skal straffelovens § 267 og § 269, stk. 1 fortolkes i lyset af artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Der skal foretages en afvejning af på den ene side de sagsøgte ret til ytringsfrihed i deres journalistiske virke og offentlighedens ret til at modtage information, og på den anden side hensynet til sagsøgerens omdømme.

Æresfornærmende sigtelser, som fremsættes i ond tro og uden noget faktisk grundlag nyder ingen beskyttelse efter EMK artikel 10. Beskyttelsen af journalister som offentlighedens vagthund (”public watchdog”) fritager ikke journalister for at skulle overholde samfundets lovgivning, herunder presseetiske regler. Journalisters frihed modsvares af et særligt ansvar, idet det er en forudsætning, at medier ”are acting in good faith on an accurate factual basis and provide reliable and precise information in accordance with the ethics of journalism”, jfr EMK med kommentarer (3 udgave) side 816 ff.

Det er også rigtigt, at der efter praksis i henhold til EMK artikel 10 ikke stilles krav om absolut sandhed, men der skal under alle omstændigheder være et faktisk grundlag for de fremsatte beskyldninger. Dette gør sig i særligt grad gældende, da beskyldningerne i de omhandlede udsendelser ikke har begrænset sig til at udtrykke en såkaldt værdidom (”value judgement”) over sagsøger. De sagsøgte har derimod fremsat, hvad der må opfattes som en konkret sigtelse (”facts”) mod sagsøger for at have svindlet med told, for derigennem at have opnået en uberettiget vinding og tilsvarende forsættligt at have påført landskassen et økonomisk tab. Det skal særligt bemærkes, at ifølge praksis efter EMK stiger kravene til det faktuelle grundlag i takt med alvoren af beskyldningerne.

Både i medfør af EMK artikel 6 og i medfør af de færøske presseetiske regler, jfr. pkt. 4.5, skal de sagsøgte som nyhedsformidlere respektere, at der i relation til sagsøger gælder en formodning om uskyld, jfr. EMK med kommentarer side 845 ff. Denne formodning om uskyld gør sig i særligt grad gældende, da de sagsøgte var klar over, at anklagemyndigheden for mere end 20 år siden

har efterforsket sagen og at der under denne efterforskning ikke engang blev rejst nogen sigtelse mod sagsøger. Under disse omstændigheder har de sagsøgte været helt uberettiget til at fremsætte så grove og uforbeholdne beskyldninger imod sagsøger.

De sagsøgte har ikke handlet i god tro og handlet på et pålideligt faktisk grundlag, hvor de har tilvejebragt pålidelige og præcise informationer i overensstemmelse med god journalistisk etik. De sagsøgte kan således ikke påberåbe sig EMK 10 som fritagelsesgrund for ansvar for de fremsatte sigtelser.

Det fremgår af sagen, at de beskyldninger som rejses mod sagsøgeren vedrører forhold, som er mere end 20 år gamle. Det fremgår endvidere af sagen, at sagen tidligere har været omtalt i de færøske medier.

Sagen havde således i december 2013 ingen aktualitet og sagen havde heller ikke nogen offentlig interesse. Det er efter praksis i medfør af EMK artikel 10 en forudsætning for en udvidet beskyttelse af pressen, at der er tale om en sag af stor offentlig interesse.

De sagsøgte havde heller ikke i december 2013 via ny research fremskaffet nye oplysninger, som kunne tilsige en ændret vurdering af sagen i relation den vurdering, som anklagemyndigheden foretog i 1994.

Det er rigtigt, at politikere skal kunne tåle en større kritik end privatpersoner. I denne forbindelse bør det i overensstemmelse med praksis efter EMK dog tillægges stor vægt, at de sigtelser, som rejses imod sagsøgt ikke vedrører handlinger, som sagsøger har foretaget som politiker men som privatperson, jfr. Jón Fríðrik Kjølbro, EMK – for praktikere side 537 ff. Sagsøger har i medfør af EMK artikel 8 tillige krav på beskyttelse af privatlivets fred, jfr. EMK med kommentarer, side 845.

Det er helt utvivlsomt, at formålet med udsendelserne i ”Dagur og Vika”, i programmet ”Eg helt landsins lógir” og at formålet med artiklerne i ”Portal fo” alene var at angribe sagsøgers person.

Formålet med udsendelserne var ikke at skabe en debat om et aktuelt emne af politisk eller offentlig interesse. Formålet med udsendelserne var at skabe en debat om sagsøgerens troværdighed og værdighed som finansminister. Sveinur Tróndarson siger direkte i flere udtalelser, at formålet med at offentliggøre sagen var at kaste lys på sagsøgerens person, idet sagsøger i disse 20 år – hvor sagen ifølge ham har været skjult for offentligheden – har oparbejdet sig en politisk magtposition i det færøske samfund, jfr. Dagur og Vika den 13. januar 2014.

Det fremgår meget klart af udsendelserne, at hovedformålet med nyhedsformidlingen var at sagsøger skulle fratræde som finansminister, jfr. som eksempel Dagur og Vika 10. januar 2014 (”Leggi frá tykkum), Dagur og Vika 11. februar 2014 (”Jørgen má frá”) og i det hele udsendelsen ”Eg helt landsins lógir”, som blev sendt umiddelbart forinden at lagtingets afslutning af lagtingsåret 2013/2014.

Helt konkret medførte udsendelsen, at der i lagtinget blev rejst et mistillidsvotum imod sagsøger, idet sagsøgte ifølge forslaget ”ikke har taget skridt til at rense sig for disse belastende oplysninger”, ...

Der er således helt utvivlsomt, at den nyhedsformidling, som de sagsøgte havde ansvaret for, har givet både seere og læsere den helt klare opfattelse, at sagsøgeren havde udøvet svig imod landskassen. Der kan eksempelvis henvises til interviews med Lisbeth Petersen (Dagur og Vika 10. februar 2014) og Justinus Eidesgaard (Dagur og Vika 11. februar 2014).

5. Særligt vedrørende det strafferetlige ansvar

Sagsøgte Dia Midjord er direktør for Kringvarp Føroya. Han har både i medfør af § 6 i lagtingslov om Kringvarp Føroya (lagtingslov nr. 61 af 16. maj 2006 med senere ændringer) og i medfør af § 16 i lagtingslov om medieansvar (lagtingslov nr. 45 af 16. maj 2006 med senere ændringer) det strafferetlige ansvar for den nyhedsformidling, som Kringvarp Føroya udsender. Han har således det strafferetlige ansvar for de beskyldninger, som er blevet fremsat imod sagsøger gennem de nævnte udsendelser. Dia Midjord er også ansvarlig i medfør af straffelovens § 23.

Sagsøgeren har fået oplyst, at sagsøgte Liljan Weihe er redaktør for Kringvarp Føroya. Redaktøren træffer afgørelse om hvilke programmer skal sendes og hun skal ligeledes godkende indholdet. Redaktøren har sammen med direktøren det strafferetlige ansvar for de nævnte udsendelser, jfr. § 16 i lagtingslov om medieansvar.

Sagsøgte Jan Lamhauge har haft en afgørende rolle som journalist og tilrettelægger af de nævnte udsendelser i Kringvarp Føroya. Han har ligeledes i egen person fremsat direkte beskyldninger imod sagsøgeren, jfr. som eksempel udtalelse i udsendelsen ”Eg helt Landsins Lógir”, hvor Jan Lamhauge bl.a. udtaler:

”At tað bleiv staðfest á fleiri eftirlitsvitjanum í 1993, at ótollaðar vørur fóru av goymsluni í Sørvági staðfesti greitt, at núsitandi landsstýrismaðurin í tollmálum, Jørgen Niclasen, tilvitað breyt tolllógina fleiri ferðir. Núsitandi landsstýrismaðurin í fíggingarmálum áfórði tilvitað landskassanum eitt fíggingjarligt tap. Ongastaðni í skjølunum stendur nakað um, at hetta skal verða gjørt í góðari trúgv. Tvørturímóti.” [”At det blev konstateret ved flere kontrolbesøg i 1993, at ufortoldede var blev udleveret fra lageret i Sørvåg viser, at den nuværende landsstyremand for toldanliggender, Jørgen Niclasen, bevidst brød toldloven flere gange. Den nuværende landsstyremand for finansanliggender påførte bevidst landskassen et finansielt tab. Intetsteds i bilagene står noget om, at dette skal være gjort i god tro. Tværtimod.”]

Sagsøgte Jan Lamhauge har udvist en særlig krænkende adfærd overfor sagsøgeren, ved bl.a. ved at fremsætte de nævnte beskyldninger imod sagsøger og samtidig igen og igen at forevise ”politibilleder”, billeder som skal forestille at ”Jørgen rennur undan” og i flere omgange at have vist billeder af huset tilhørende sagsøgers forældre, selv om Jan Lamhauge var klar over, at toldvæsenet ikke lejede disse lokaler, i den periode da sagsøger var direktør for P/f N

Niclasen. Jan Lamhauge ifalder ligeledes ansvar i medfør af § 16 i lagtingslov om medieansvar.

Generelt skal anføres, at Kringvarp Føroya ikke har begrænset sig til at citere andre. Kringvarp Føroya har igennem flere måneder produceret udsendelser indeholdende egne sigtelser. Udsendelserne i Kringvarp Føroya forsøgte i de første dage at angive citater fra Portal fo, men efterfølgende fremsatte Kringvarp Føroya beskyldningerne som sine egne. Kringvarp Føroya har ligeledes bestyret sigtelserne, bl.a ved at anmode andre om at afgive kommentarer til de sigtelser, som Kringvarp Føroya fremsatte.

Det er en skærpende omstændighed, at Kringvarp Føroya fortsatte med sine beskyldninger med uformindsket styrke efter, at sagsøgeren havde påkæret sagen til det presseetiske nævn.

Det er også en skærpende omstændighed, at Kringvarp Føroya nægtede sagsøger at komme til orde, bl.a. ved at nægte at sende noget fra sagsøgerens pressemøde, som blev afholdt den 17. januar 2014.

De sagsøgte var klar over, at sagsøger indkaldte til pressemødet alene med det formål at kunne forsvare sig imod de beskyldninger, som Kringvarp Føroya og Portal fo have fremsat mod sagsøger. I stedet for at referere fra pressemødet, blev sagsøgte Sveinur Tróndarson samme dag inviteret som gæst i studiet under programmet ”Vangamyndin”, hvor han blev hyldet for sin journalistiske indsats i ”toldsagen”.

6. Krav om mortifikation og erstatning

Det gøres gældende, at de i påstandsdokumentet nævnte citater er retsstidige, hvorfor de sagsøgte skal betale sagsøger en godtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26.

Det bør tillægges væsentlig vægt, at beskyldningerne imod sagsøgeren er blevet fremsat i Kringvarp Føroya sum har en særlig stor udbredelse på Færøerne og at beskyldningerne er blevet fremsat over meget lang tid.

Kringvarp Føroya er den eneste institution, som sender tv-nyheder på Færøerne.

Sagen har været særdeles belastende for sagsøger. Sagen har taget hårdt på sagsøger og hans familie igennem lang tid.

Det gøres gældende, at de sagsøgte ikke har ført sandhedsbevis, hvorfor de i påstandsdokuenet nævnte citater – uafhængigt af spørgsmålet om strafansvar – skal mortificeres i medfør af straffelovens § 273.”

Sagsøgte 1 – 3, Dia Midjord, Liljan Weihe og Jan Lamhauge har til støtte for frifindelsespåstanden procederet i overensstemmelse med følgende anbringender, der fremgår af sammenfattende processkrift og påstandsdokument af 2. februar 2015:

”Helt overordnet er sagsøgte 1-3’s strategi at ved hjælp af sagsøgers fremlagte bilag, egne fremlagte bilag og vidneafhøringer at bevise, at de oplysninger, som er fremsat i Kringvarp Føroya om denne sag enten ikke er omfattet af straffelovens § 267 fordi de ikke er ærekrænkende, og i det omfang Retten måtte finde, at de er omfattet af § 267, er tale om viderebringelse af sigtelser og dermed ikke strafbare for de sagsøgte 1-3, er sande og dermed straffri efter § 269, stk. 1 og 2, og i øvrigt er relevante og vigtige for befolkningen at høre efter den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 i de sagsøgte 1-3’s arbejdsgiver Kringvarp Føroya’s rolle som public Watch dog.

De sagsøgte 1-3 har tidligere opfordret sagsøger til at konkretisere hvilke udsagn der er ærekrænkende, og som sagsøger ønsker Retten til at vurdere. Dette resulterede i bilag 30, hvor samtlige sætninger mellem anførselstegn og i fed skrift var ærekrænkende og skulle mortificeres.

Jeg har oversat sætningerne til dansk, og skal i følgende afsnit oplyse hvorfor jeg ikke mener de sagsøgte 1-3 skal straffes for dem. Det er således tale om specifikke anbringender, og skal supplere de generelle anbringender, som sammenfattes efterfølgende.

Jeg har selv nummeret og oversat følgende citater, i bedste tro om, at det er sket loyalt og korrekt. [Nedenstående stemmer ikke helt overens med udsagnene i påstand 4, idet sagsøger ændrede påstandens formulering efter sagsøgte 1-3’s afgivelse af påstandsdokument]

1. ”Et selskab, som Jørgen Niclasen en overgang var direktør for, snød først i 90’erne landskassen for mere end en halv million kroner i told.”
  - a. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.
2. ”svindlede med told: Finansministeren snød Landskassen for 600.000”
  - a. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.
  - b. Det er visning af en hjemmeside fra sagsøgte 4, og dermed ikke en ytring, som de sagsøgte 1-3 har sagt, og dermed omfattet af reglen om viderebringelse, jf. Jersild mod Danmark for EMD
3. ”men det er for det meste mens Jørgen Niclasen er direktør, at den uregelmæssige toldgæld er oparbejdet.”
  - a. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.
4. ”Finansministeren snød landskassen for kr. 600.000,-”
  - a. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269. På det tidspunkt var aktindsigtsbegæringen kun delvist imødekommet, og de efterfølgende oplysninger om, at TAKS ved efterfølgende

modregning og ved at indkræve fra Skipafelagið fik nedbragt den del af toldgælden til kr. 58.000 var ikke tilgængelige. Oplysningen omhandler også hvad sagsøger snød for, og ikke det endelige tab, som landskassen led. I øvrigt var beløbet ikke præcis kr. 600.000, men 591.000 og det må anses for omfattet af § 269 som værende sandt.

5. ”snød landskassen for kr. 600.000,-”
  - a. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.
  - b. Det er visning af en hjemmeside fra sagsøgte 4, og dermed ikke en ytring, som de sagsøgte 1-3 har sagt, og dermed omfattet af reglen om viderebringelse, jf. Jersild mod Danmark for EMD

6. ”Selv om flere koalitionsmedlemmer og alle oppositionspartierne kræver, at Jørgen Niclasen renses sig for beskyldninger om svindel, er dette endnu ikke sket. Kringvarp Føroya fik allerede før jul dokumenter, som viser hvad der skete.”
  - a. Det er ytret af en journalist på Kringvarp Føroya, og sagsøgte 3 kan således ikke straffes herfor.
  - b. Det er ikke ærekrænkende, men del af et indslag. Der er ikke tale om sigtelser, jf. 267.
  - c. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.

7. ”Svindlede med told: Jørgen var direktør det meste af tiden”
  - a. Det er visning af en hjemmeside fra sagsøgte 4, og dermed ikke en ytring, som de sagsøgte 1-3 har sagt, og dermed omfattet af reglen om viderebringelse, jf. Jersild mod Danmark for EMD.
  - b. Det er ikke ærekrænkende, men del af et indslag. Der er ikke tale om sigtelser, jf. 267.
  - c. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.

8. ”snød med told: Finansministeren snød Landskassen for 600.000”
  - a. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.
  - b. Det er visning af en hjemmeside fra sagsøgte 4, og dermed ikke en ytring, som de sagsøgte 1-3 har sagt, og dermed omfattet af reglen om viderebringelse, jf. Jersild mod Danmark for EMD

9. ”En mand, som har svindlet med told, det er faktisk os alle han i det tilfælde har svindlet.

Du må kunne kræve ærlighed og redelighed fra dem der sidder derude, og det er det ikke altid, i den nuværende situation. Nej, jeg siger som Poul Michelsen, at en mand, som har snydt i told, han skal ikke

være minister.

Ja, det tror jeg de fleste ved, at jeg har ... det er valget af ministre, og vi har en minister, som han svindlet med told, det mener jeg ikke man kan være bekendt at have, selv om han er en flink mand, det er ikke det, men der hører noget med, hvis du skal ud at repræsentere dit land og sådan, som vores landspolitikere skal gøre en gang imellem, og respekten er ikke den samme, som den burde være.

Ja, men altså, det private skal også være i orden, det vil sige altså, en mand, som har svindlet med told, han har faktisk svindlet os alle sammen.”

- a. Det er ikke ærekrænkende, da der ikke er tale om sigtelser eller ringeagtsytringer.
  - b. Det er sagt af en person som er interviewet i TV, og derfor omfattet af princippet om viderebringelse, som stadfæstet ved Jersild dommen i EMD.
10. ”hvis han kan slippe godt fra det der, hvis det ingen politiske konsekvenser har for ham, jamen, så er det en appel til alle, snyd bare, det er i orden.”
- a. Det er ikke ærekrænkende, da der ikke er tale om sigtelser eller ringeagtsytringer.
  - b. Det er sagt af en person som er interviewet i TV, og derfor omfattet af princippet om viderebringelse, som stadfæstet ved Jersild dommen i EMD.
11. ”Du må kunne kræve ærlighed og redelighed fra dem der sidder derude, og det er det ikke altid, i den nuværende situation. Nej, jeg siger som Poul Michelsen, at en mand, som har snydt i told, han skal ikke være minister.”
- a. Det er ikke ærekrænkende, da der ikke er tale om sigtelser eller ringeagtsytringer.
  - b. Det er sagt af en person som er interviewet i TV, og derfor omfattet af princippet om viderebringelse, som stadfæstet ved Jersild dommen i EMD.

Udsendelsen, Toldsagen – ”Jeg overholdt landets love”:

12. ”At det blev konstateret på flere kontrolbesøg i 1993, at ufortoldede varer forlod lageret i Sørvåg, bekræftede til fulde, at nuværende minister for toldsager, Jørgen Niclsen bevidst gentagne gange har brudt toldloven. Nuværende finansminister påførte bevidst landskassen et økonomisk tab. Ingen steder i dokumenterne står der noget om, at dette skulle være sket i god tro, tværtimod.”
- a. Det er ikke ærekrænkende, men del af en udsendelse. Der er

- ikke tale om sigtelser, jf. 267.
- b. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.
13. "Og når landskassen ikke får sine penge fra det selskab, som han er direktør for, så må landskassen gå til Skipafelagið og sige, se her, ved du hvad, jeres samarbejdspartner på Vågø har svindlet landskassen for så og så mange penge, I skal betale jeres del, værsgo."
- a. Det er ikke ærekrænkende, da der ikke er tale om sigtelser eller ringeagtsytringer.
- b. Det er sagt af en person (sagsøgte 4) som er interviewet i TV, og derfor omfattet af princippet om viderebringelse, som stadfæstet ved Jersild dommen i EMD.
- c. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.
14. "Det er ikke Skipafelagið, men N. Niclasen A/S, som har brudt toldlovens § 7"
- a. Det er sagt af en person (sagsøgte 4) som er interviewet i TV, og derfor omfattet af princippet om viderebringelse, som stadfæstet ved Jersild dommen i EMD.
15. "Jørgen Niclasen slap for både straf og regning for de ufortoldede varer, som han havde solgt."
- a. Det er ytret af en journalist på Kringvarp Føroya, og sagsøgte 3 kan således ikke straffes herfor.
- b. Det er ikke ærekrænkende, men del af en udsendelse. Der er ikke tale om sigtelser, jf. 267.
- c. Det er sandt, og dermed straffrit efter § 269.
16. "er det ikke meget svært at fortælle borgeren, at I må overholde landets love, når I sætter en minister, som ikke har overholdt lovene i 4 år."
- a. Det er ikke ærekrænkende, men del af en udsendelse. Der er ikke tale om sigtelser, jf. 267.
17. "For Jørgen Niclasen er det heldigt, at toldsagen var skjult så længe. At de etiske og moralske krav til ministre havde flyttet sig so meget, at det vurderes ingen betydning at have, at han i flere år solgte varer i strid med loven."
- a. Det er ytret af en journalist på Kringvarp Føroya, og sagsøgte 3 kan således ikke straffes herfor.
- b. Det er ikke ærekrænkende, men del af en udsendelse. Der er ikke tale om sigtelser, jf. 267.
18. og frem har ikke noget med Kringvarp Føroya eller de sagsøgte 1-3 at gøre, og allerede derfor kan de ikke straffes herfor.

GENERELLE ANBRINGENDER

...

Straffelovens § 267:

Til støtte for den nedlagte påstand for så vidt angår straffelovens § 267, gøres det gældende

- at udtalelserne i bilag 30 er ikke æreskrænkende hver for sig
- at Der er ingen kritik fra Pressenævnet, da sagsøger trak sagen fra Pressenævnet umiddelbart inden en forventet afgørelse, og det må formodes, at Pressenævnet ville have frifundet Kringvarp Føroya for enhver kritik. Det kan være skærpende omstændighed, hvis Pressenævnet udtaler kritik af et medie, og en formildende omstændighed, hvis Pressenævnet ikke udtaler kritik, og de sagsøgte 1-3 mener, at Retten skal opfatte sagsøgers ensidige tilbagetrækning af sagen som en formildende omstændighed.

Straffelovens § 269

Til støtte for den nedlagte påstand, for så vidt angår straffelovens § 269, gøres det gældende

- at ytringerne, som er ytret af Kringvarp Føroya's medarbejdere er sande,
- at sagsøgte ikke er afskåret fra at føre sandhedsbevis for de fremsatte påstande,
- at såfremt en eller flere af sigtelserne viser sig ikke at være sande, var de sagsøgte 1-3 i god tro om, at sigtelserne var sande på tidspunktet for fremsættelsen af dem,
- at landskassens endelige tab for manglende toldbetalinger fra N. Niclasen A/S kan opgøres til adskillige millioner,
- at sagsøger som direktør for N. Niclasen A/S har det overordnede ansvar for selskabets betaling af told, afgifter og andre lignende beløb til myndighederne,
- at sagsøger direkte har beordret varer udleveret fra toldlageret uden at betale den skyldige told,
- at sagsøger med stiftelsen af Handilsvirkið Niclasen ApS, som en aktivovertagelse af N. Niclasen A/S uden at overtage selskabets toldgæld, var vidende om eller burde være vidende om, at toldgælden aldrig ville blive betalt og
- at sagsøger som direktør for N. Niclasen A/S og Handilsvirkið Niclasen ApS har undladt at kompensere Skipfelagið for det krav, som TAKS rettede mod Skipafelagið (og som Skipafelagið betalte) for

udlevering af varer fra toldlageret, som sagsøger foranledigede uden Skipafelagiðs medvirken, og derved har snydt sin samarbejdspartner Skipafelagið.

EMRK/EMD

Til støtte for den nedlagte påstand for så vidt angår den Europæiske Menneskeretskonvention samt afgørelse fra EMD gøres gældende

- at EMRK og afgørelser fra EMD finder anvendelse i denne sag,
- at sagsøgte 1-3 ikke kan straffes for ytringer, som er videreformidlet i udsendelser i Kringvarp Føroya, jf. principperne i ”Jersild mod Danmark”,
- at sagen om sagsøgers toldhåndtering som direktør for N. Niclasen i perioden 1989-1997 er ganske relevant i dag, hvor sagsøger er finansminister og toldminister,
- at sagsøger har fået lejlighed til at udtale sig i forbindelse med indslag i Kringvarp Føroya,
- at sagsøger ikke er afskåret fra at udtale sig, fordi redaktionen afviste, at hans kommentarer skulle vises direkte,
- at hensynet til ytringsfriheden i EMRK art. 10 indgår som et overordentligt tungtvejende lod i vægtskålen ved afvejningen af hensynet til beskyttelsen af enkeltpersoners og firmaers gode navn og rygte eller rettigheder.
- at dette indebærer anerkendelse af en ganske vidtgående ytringsfrihed for pressen, og der må derfor indrømmes pressen adgang til, som offentlighedens kontrol- og informationsorgan (public Watch dog), når der faktisk er grundlag for kritisk omtale, i en vis grad at overdrive og provokere i forbindelse med omtale af disse spørgsmål.

ØVRIGE ANBRINGENDER:

- at sagsøger ikke kan få mortificeret ytringer, som ikke er anført i påstanden,
- at udgiften til offentliggørelse af en evt. dom i overensstemmelse med påstanden er ikke godtgjort, og må anses for at være beskedden, når det tages hensyn til, at Kringvarp Føroya, som det overvejende multimedie på Færøerne har indvilliget i gratis at offentliggøre en eventuel frifindende dom på nyhedsudsendelser i radio, tv og på hjemmeside,
- at de sagsøgte 1-3 ikke kan straffes for sagsøgte 4's mulige overtrædelser af straffelovens § 267,

- at sagsøgte 3 ikke kan straffes for indhold i Kringvarp Føroya, som han ikke har været forfatter til, og han under alle omstændigheder ikke kan straffes for ytringer, som han personligt ikke har ytret eller forfattet i egenskab af journalist i Kringvarp Føroya og
- at sagsøgte 1 ikke kan straffes som efter påstanden med hjemmel i kringvarpslóg, som ellers anført af sagsøger,
- at der ikke er grundlag for at kræve erstatning efter EAL § 26, og erstatningskravet efter EAL § 26 er under alle omstændigheder for højt,

PROCESSUELLE OPLYSNINGER, HERUNDER TIL SAGSOMKOSTNINGER

Sagsøgte 1-3 har haft udlæg til transport til undertegnede advokat bestående af kørselsgodtgørelse til Lufthavn og tilbage, parkering i lufthavn, flybilletter og transport fra lufthavn i Vágur til Tórshavn og tilbage, anslået til i alt kr. 6.000,-. Disse bedes godtgjort i forbindelse med rettens afgørelse om sagsomkostninger.

Sagsøgte 1-3 er af den opfattelse, at selve sagens påstand er meget omfattende herunder ønske om mortificering af for så vidt angår sagsøgte 1-3, 59 udsagn, som derfor i sig selv hver for sig af Retten på forhånd må være anset for ærekrænkende, har gjort forberedelsen af sagen mere omfattende end ellers nødvendigt, og dette bedes godtgjort i rettens afgørelse om sagsomkostninger.

Sagsøgers krav om særskilt behandling af spørgsmålet om retten til at føre sandhedsbevis er ved kendelse faldet ud til fordel for de sagsøgte, og dette bedes også godtgjort i rettens afgørelse om sagsomkostninger.”

Nogle processuelle anbringender fremsat forud for hovedforhandlingen er ikke gentaget under proceduren.

Sagsøgte 4, Sveinur Tróndarson, har procederet i overensstemmelse med de øvrige sagsøgtes procedure og har i sit påstandsdokument af 2. februar 2015 supplerende anført følgende:

”Det er korrekt, at Sveinur Tróndarson, som ansvarshavende redaktør for Portal.fo har skrevet, at Jørgen Niclasen har snydt landskassen for flere 100.000 i told, – har sveget med told, – har solgt varer uden om toldmyndighederne, - har styret de ufortoldede salg, - bevidst har brudt toldloven, - bevidst har påført landskassen tab - og har snydt sin samarbejdspartner Skipafelagið Føroyar.

Det anerkendes endvidere, at beskyldningerne om snyd og svig mod landskassen og Skipafelagið med hertil hørende udsagn er ærekrænkende.

Det fastholdes imidlertid, at udsagnene er fremsat med rette og med støtte i faktiske og sande oplysninger.

Det gøres i den forbindelse gældende, at udsagnene er begrundede ved sandhedsbevis og derfor ikke kan straffes, jf. straffelovens § 269.

Det gøres gældende, at udsagnene er fremsat i god tro og er fremsat til berettiget varetagelse af åbenbar almen interesse og derfor ikke kan straffes, jf. straffelovens § 269.

Det gøres gældende, at der forelå omstændigheder, der medførte særlig grund til at antage, at udsagnene var sande og derved ikke kunne straffes, jf. straffelovens § 269, stk. 2.

Det gøres gældende, at udsagnene ikke kan straffes som følge af menneskeretlighedskonventionens artikel 10, hvor det fastslås, at medier i et demokratisk samfund har en meget vidtgående skrive- og talefrihed, og i den forbindelse har ret til at være både kritiske og pågående i den fremlæggelse af materiale, som sker i offentligheden.

Det gøres gældende, at der ikke er grundlag for at kræve 50.000 kr. i erstatning til offentliggørelse af dommen, da dette ikke svarer til de reelle omkostninger til en sådan offentliggørelse. Det fastholdes, at der alene kan kræves erstatning for de faktiske omkostninger ved en sådan offentliggørelse.”

Det retlige grundlag

Toldretlig regulering

Lagtingslov nr. 23 af 11. februar 1950 med senere ændringer indeholder blandt andet følgende bestemmelser:

”§ 7. Afgiftspligtige varer må ikke udleveres, forinden afgiften er betalt. Sker dette, er skibets fører, henholdsvis skibsekspeditionen, ansvarlig for afgiftens betaling.

Stk. 2. Landsstyret har hjemmel til at dispensere fra denne bestemmelse, således at storimportører eller importører af bestemte varer kan få varerne udleveret direkte, på betingelse af at vedkommende skibsekspedition samtidig hermed tilstiller toldvæsenet en oversigt over de udleverede varer, og at tolden erlægges inden et nærmere fastlagt tidspunkt. Landsstyret foreskriver nærmere regler vedrørende de overfor omtalte dispensationer.

Lagtingslov nr. 121 af 23. december 1991 indeholdt i sin dagældende udgave blandt andet følgende bestemmelser:

”§ 13. Varer må ikke udleveres, forinden varen er klareret, og hvis varen er toldpligtig, forinden tolden er betalt. Sker dette, er fartøjets fører, eller transportøren ansvarlig for toldens betaling, og kan dertil pålægges bøde.

Stk. 2. Toldvæsenet har hjemmel til at dispensere fra denne bestemmelse, så-

ledes at importører af bestemte toldpligtige varer kan få varerne udleveret direkte, på betingelse af der ydes sikkerhed for dette i henhold til landsstyrets bestemmelser, og at vedkommende ekspedition samtidig hermed tilstiller toldvæsenet en oversigt over de udleverede varer, og at tolden erlægges inden et nærmere fastlagt tidspunkt. Landsstyret foreskriver nærmere regler vedrørende de ovenfor omtalte dispensationer.

...

§ 31. Med bøde straffes den, der forsætligt eller groft uagtsomt:

1. Undlader for toldvæsenet at angive varer, der indføres til eller udføres fra toldområdet eller fraføres eller tilføres en frihavn eller et toldoplæg i toldområdet, når en sådan angivelse er foreskrevet i denne lov eller i de i medfør af denne lov fastsatte forskrifter.
2. Fjerner varer, der er under toldlukke, eller som befinder sig i transitoplæg.
3. Bruger eller forbruger uberigtigede varer, jfr. dog § 33.
4. Bruger eller forbruger varer, der er fritaget for told og afgifter efter § 8.
5. Sælger eller på anden måde overdrager varer, der er fritaget for told og afgifter i medfør af § 8, i strid med de for told- og afgiftsfriheden fastsatte betingelser.
6. Tilbagefører fra et befordringsmiddel eller på anden måde tilbageholder varer, der er angivet til udførsel mod godtgørelse af eller fritagelse for told eller afgifter eller mod fraskrivning i oplæg uden at angive dette for toldvæsenet.

Stk. 2. Er handlingen foretaget med forsæt til at undgå betaling af told eller afgifter, straffes den, som smugler med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

...

§ 34. Med bøde straffes den, der, uden at forholdet er omfattet af § 31, forsætligt, groft uagtsomt eller i gentagne tilfælde inden for 2 år, over for toldvæsenet til brug i toldforhold:

1. Foretager en urigtig angivelse.
2. Fremlægger urigtige eller mangelfulde dokumenter eller regnskaber.
3. I øvrigt angiver urigtige eller vildledende oplysninger.
4. Afgiver urigtige oplysninger eller beviser for at opnå toldvæsenets eller autoriserede organisationers bistand i forbindelse med udstedelsen af de i § 25 nævnte dokumenter.

Stk. 2. Er handlingen foretaget med forsæt til at undgå betaling af told eller afgift eller for at opnå uberettiget fritagelse for eller godtgørelse af told eller afgift, straffes den med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år, under skærpene omstændigheder med fængsel indtil 2 år.”

Af lagtingslovens forarbejder (Lagtingstidende 1991, bind A, side 100 ff) fremgår det, at det oprindelige lovforslags straffebestemmelserne, herunder de bestemmelser, der endte som §§ 31 og 34, tog udgangspunkt i den tidligere toldlovs straffebestemmelser, der var indføjet ved lagtingslov nr. 42 af 16. juni 1966. Bestemmelserne undergik imidlertid ganske væsentlige indholdsmæssige og formuleringsmæssige ændringer under lagtingets behandling. Herom fremgår følgende bemærkning fra udvalgsbehandlingen (Lagtingstidende 1991, bind A, side 148):

”Flertallet har anordnet, at landsstyrets forslag til straffebestemmelser er blevet forelagt politimesteren til udtalelse. Politimesteren har gået udkastet igennem og foreslået ændringer. Flertallet indstiller, at der samtykkes til disse

ændringer.”

Straffelovens regler om injurier

Straffeloven (lovbekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939 som ændret senest ved lagtingslov nr. 36 af 6. maj 2013) indeholder blandt andet følgende bestemmelser:

”§ 267. Den, som krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelser for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmedes i medborgeres agtelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

...

§ 269. En sigtelse er straffri, når dens sandhed bevises, såvel som når den, der i god tro fremsætter sigtelsen, har været forpligtet til at udtale sig eller har handlet til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv.

Stk. 2. Straf kan bortfalde, når der oplyses omstændigheder, som gav føje til at anse sigtelsen for sand.

...

§ 273. Er en ærefornærmende sigtelse ubeføjet, bliver der efter den fornærmedes påstand i domsslutningen at optage en bemærkning herom.

Stk. 2. Den, der dømmes for en ærefornærmende sigtelse, kan efter den fornærmedes påstand tilpligtes til ham at udrede en af retten fastsat sum til bestridelse af omkostningerne ved kundgørelse i en eller flere offentlige tidender enten af domsslutningen alene eller tillige af domsgrundene. Dette gælder, selv om dommen alene lyder på mortifikation efter bestemmelsen i stk. 1.”

Medieretlig regulering

Lagtingslov om Kringvarp Føroya (lagtingslov nr. 61 af 16. maj 2006 som ændret ved lagtingslov nr. 48 af 26. maj 2010) indeholder blandt andet følgende bestemmelse:

§ 6. Direktøren har det daglige programansvar og forestår den administrative og økonomiske ledelse af Kringvarp Føroya.

Medieansvarsloven (lagtingslov nr. 45 af 16. maj 2007 som ændret ved lagtingslov nr. 30 af 30. april 2007) indeholder blandt andet følgende bestemmelser:

§ 1. Loven gælder for følgende massemedier:

- 1) Skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, på Færøerne, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres, og som bringer oplysninger til en masse mennesker og gør dette stadigt eller regelmæssigt mindst to gange årligt.
- 2) Lyd- og billedprogrammer, der spredes af Kringvarp Føroya eller personer, selskaber, kommuner eller andre (herefter benævnt andre kringvarpstødir), der har i henhold til kringvarploven har sendetilladelse og
- 3) Tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentlige-

den, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan ligestilles med den formidlingsmåde eller formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2.

...

§ 9. Strafansvar for indholdet af et skrift på Færøerne, der bringer oplysninger stadigt eller regelmæssigt, har forfatteren til artiklen, redaktøren og udgiveren, jf. dog §§ 14, 25 og 28

...

§ 10. Forfatteren til en navngiven artikel i et skrift er ansvarlig for indholdet af artiklen efter lovgivningens almindelige regler.

...

§ 16. Strafansvar for indholdet af radio- og fjernsynsudsendelser som nævnt i § 1, nr. 2, kan kun pålægges forfatteren til en tekst, den, der fremsætter en udtalelse, redaktøren og radio- eller fjernsynsforetagendet, jf. dog § 20, stk. 2, § 25 og § 28.

...

§ 24. Strafansvar for indholdet af de massemedier, der er nævnt i § 1, nr. 3, ifaldes efter reglerne i §§ 9-15 eller §§ 16-23 afhængig af massemediets karakter.

Retningslinjer for god massemedieskik af 14. maj 2008 indeholder blandt andet følgende bestemmelse:

”4.5 Ingen er skyldig, før han er dømt. Læg vægt på, at skyldsspørgsmålet ikke er afgjort, før endelig dom er afsagt. Det er god skik for massemedier, at oplyse, at endelig dom er afsagt i sagen, som før har været omtalt i massemediene. I retsreportager bør mediefolk respektere begge parter. Navne bør kun nævnes, hvis det har almen interesse. Hvis nogen af parterne er tidligere straffet eller dømt, bør dette ikke fremdrages, medmindre det har betydning for den konkrete sag.”

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Konventionen med tilhørende protokoller er inkorporeret i færøsk ret med anordning nr. 136 af 25. februar 2000 om ikrafttræden for Færøerne af lov om den Europæiske Menneskeretskonvention.

Konventionen indeholder blandt andet følgende bestemmelser:

”Artikel 6

...

Stk.2. Enhver, der anklages for en lovovertrædelse, skal anses for uskyldig, indtil hans skyld er bevist i overensstemmelse med loven.

...

Artikel 10

Stk.1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker, uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. Denne artikel forhindrer ikke stater i at kræve, at radio-, fjernsyns- eller filmforetagender kun må drives i henhold til bevilling.

Stk.2. Da udøvelsen af disse frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan

den underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund 68) af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.”

Rettens begrundelse og afgørelse

Karakteren af de fremsatte udsagn

Der er mellem parterne enighed om, at de i sagsøgers påstand 1 og 2 anførte udsagn er fremsat i den af sagsøger anførte periode og på de anførte tidspunkter. I det følgende gennemgås udsagnene hver for sig uden nærmere tidsangivelse, men ved vurderingen er der taget højde for den rækkefølge, som udsagnene er fremsat i.

a) ”at have snydt landskassen for flere hundrede tusinde kroner i told”

Verbet ”snyde” kan isoleret set dække over en række forskellige situationer af varierende grovhed, der har det til fælles, at de angår et forsætligt forhold, hvorved en vildfarelse skabes og/eller udnyttes. Inden for leg, spil og sport vil begrebet typisk anvendes i en dadelværdig men ikke strafbar mening. I kommercielle aftaleforhold vil begrebet typisk dække over handlinger, der kan medføre en kontrakts aftaleretlige ugyldighed eller brud på en kontrakt. Inden for skatte- og afgiftsområdet vil begrebet typisk anvendes om en bevidst unddragelseshandling. Inden for kommercielle aftaleforhold samt skatte- og afgiftsområdet må begrebet snyd anses som synonym til begrebet svig. Under alle omstændigheder må begrebet snyd bedømmes ud fra den sammenhæng, som det indgår i.

I det konkrete udsagn er begrebet ”snydt” utvivlsomt anvendt om et afgiftsretligt forhold, hvilket ud fra en almindelig sproglig forståelse leder tanken hen på forsætlig toldunddragelse. Dette er kvalificeret ved, at der samtidig er opstillet et konkret beløbsestimater på 600.000 kr.

Ser man på begrebet i den større sammenhæng, som den samlede presse-dækning af toldsagen angår, fremgår det, at en journalist på Kringvarp Føroya i en udsendelse den 9. januar 2014 betegnede de fremsatte udsagn som ”skuldsetningarnar um tollsvík.” (”beskyldninger om toldsvig”). I modsætning til begrebet ”snyd”, har begrebet ”svig” efter rettens vurdering en betydeligt snævrere betydning, der karakteriserer et retsstridigt forhold, og inden for skatte- og afgiftsområdet karakteriserer et forsætligt strafbart forhold.

Sagsøgte, Sveinur Tróndarson har i en artikel den 23. januar 2013 anført blandt andet følgende:

”... so kundu vit tikið dæmi úr bankaverðini. Hetta kann samanberast við, at eitt felag, sum í einum banka hevur ein kassakreditt, men har sum allir pengarnir eru brúktir. Og fyri at fáa fleiri pengar, fer felagið sjálvt inn í bankan og tekur fleiri pengar. Uttan at siga bankanum frá.” (Så kunne vi tage et eksempel fra bankverden. Dette kan sammenlignes med, at et selskab, som har en kassekredit i en bank, men hvor alle penge er brugt. Og for at få flere penge, går selskabet selv ind i banken og tager flere penge. Uden at fortælle det til banken.”)

Denne sammenligning sigter utvivlsomt til en strafbar formueforbrydelse.

Retten finder på den baggrund, at udsagnet ” at have snydt landskassen for flere hundrede tusinde kroner i told” såvel efter en almindelig sproglig forståelse, som ud fra den sammenhæng det indgik i må anses for en sigtelse angående et forsætligt, strafbart forhold, nemlig overtrædelse af straffelovens § 289 om skatte- og afgiftssvig og toldlovgivningens straffebestemmelser. Udsagnet er derfor - som også erkendt af sagsøgte, Sveinur Tróndarson - omfattet af straffelovens § 267. Det bemærkes herved, at sigtelse for et strafbart forhold generelt er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse, jf. straffelovens § 267.

b) ”at have sveget med told”

På linje med det ovenfor anførte finder retten, at dette udsagn tillige må anses for en sigtelse angående et forsætligt, strafbart forhold. Udsagnet er derfor - således som også erkendt af sagsøgte, Sveinur Tróndarson - omfattet af straffelovens § 267.

c) ”at have solgt varer uden om toldmyndighederne”

Dette udsagn leder efter rettens vurdering tanken hen på et forhold, hvor en kommerciel importør forsætligt eller uagtsomt udnytter en vildfarelse hos toldmyndighederne. Både konkret og ud fra den sammenhæng, som udsagnet blev fremsat i, må udsagnet efter rettens vurdering kvalificeres som en sigtelse angående et retsstridigt forhold, der kan være omfattet af toldlovens straffebestemmelser. Udsagnet er derfor omfattet af straffelovens § 267.

d) ”at have styret det ufortoldede salg”

Dette udsagn indebærer isoleret set ikke nogen sigtelse. Ud fra den sammenhæng, som udsagnet indgår i, finder retten imidlertid, at udsagnet er egnet til at være ærekrænkende og dermed omfattet af straffelovens § 267.

e) ”bevidst at have brudt toldloven”

Eftersom toldloven både har strafbelagte og ikke strafbelagte bestemmelser, indebærer dette udsagn ikke nødvendigvis en sigtelse for et strafbart forhold. Ud fra sammenhængen er udsagnet imidlertid ikke egnet til at angå andet end en sigtelse for et forsætligt, strafbart forhold, hvorfor udsagnet er omfattet af straffelovens § 267.

f) ”bevidst at have påført landskassen tab”

Dette udsagn er isoleret set en sigtelse for et forsætligt erstatningspådragende og/eller strafbart forhold. Ud fra den sammenhæng, som udsagnet indgår i angår udsagnet utvivlsomt et forsætligt strafbart forhold. Den anvendte sproglige formulering omfatter ikke den situation, at landskassen har været udsat for en risiko for tab, men kan alene forstås som omhandlende et realiseret tab. Udsagnet er på den baggrund omfattet af straffelovens § 267.

g) ”at have snydt sin samarbejdspartner Skipafelagið Føroyar”

Således som verbet ”snyde” anvendes i dette udsagn, finder retten, at det dækker over et forsætligt retsstridigt forhold, der kan være erstatningspådragende og strafbart. Udsagnet er derfor - som også erkendt af sagsøgte, Sveinur Tróndarson - omfattet af straffelovens § 267.

De sagsøgtes forsæt

Efter de forklaringer, der er afgivet af de sagsøgte, Hans Andrias Midjord og Liljan Weihe, finder retten det bevist, at disse sagsøgte som ansvarlige i henhold til medieansvarslovens § 16, stk. 1, har haft forsæt til at de i påstand 1 anførte udsagn eller lignende blev bragt i de i påstanden omhandlede tv-udsendelser, idet retten dog lægger til grund, at Hans Andrias Midjord først efter udsendelsen den 19. december 2013 var bekendt med, at medarbejdere ved Kringvarp Føroya ville fremsætte udsagnene.

For så vidt angår sagsøgte, Jan Lamhauge, finder retten det bevist, at han som ansvarlige i henhold til medieansvarslovens § 16, stk. 1, den 19. december 2013 inden for citat har fremsat udsagnet ”at have snydt landskassen for flere hundrede tusinde kroner i told”. Endvidere har han på egen hånd udtalt udsagnene ”at have solgt varer uden om toldmyndighederne”, ”bevidst at have brudt toldloven” og ”bevidst at have påført landskassen tab”. Retten finder det ikke med den til en domfældelse vedrørende straf fornødne sikkerhed bevist, at Jan Lamhauge har udtalt eller på anden måde har været ansvarlig for udsagnet ”at have styret det ufortoldede salg”. Der er efter sagsøgers påstand ikke tvist om, at sagsøgte, Jan Lamhauge, ikke har fremsat udsagnet ”at have sveget med told”.

Efter de forklaringer, der er afgivet af sagsøgte, Sveinur Tróndarson, finder retten det bevist, at denne sagsøgte som ansvarlige i henhold til medieansvarslovens § 24 jf. § 10, stk. 1, har haft forsæt til at de i påstand 1 anførte udsagn blev bragt i de i påstanden omhandlede artikler.

Retten finder, at alle de sagsøgte må have indset, at de fremsatte udsagn var egnet til at nedsætte sagsøger, Jørgen Niclasen, i medborgeres agtelse.

Spørgsmål om sandhedsbevis, jf. straffelovens § 269

De sagsøgte har under retssagen ikke gjort gældende, at sagsøger, Jørgen Niclasen har begået et strafbart forhold, hvorfor de sagsøgte ikke har søgt at

bevise dette.

Ved rettens vurdering af den gennemførte bevisførelse bemærkes i øvrigt følgende:

Det kan lægges til grund som ubestridt, at der i sagsøger, Jørgen Niclasens, direktørtid i perioden fra 1989 til 1993 skete udlevering af varer fra lageret i Sørvåg til selskabet p/f N. Niclasen, selv om betingelsen om toldbetaling i den tidligere toldlovs § 7, stk. 1 og den nugældende toldlovs § 13, stk. 1, ikke var opfyldt. Det kan videre lægges til grund, at disse varer blev solgt, og at der – særligt i 1991 – på den måde blev oparbejdet et større tilgodehavende hos Toldvæsenet.

Den daværende politimester på Færøerne har på baggrund af den omfattende politianmeldelse af 1. juli 1993 fra Told og Skat foretaget en efterforskning, der blandt andet omfattede afhøring af otte vidner. På baggrund af sin efterforskning konkluderede politimesteren, at han ikke fandt det muligt, at godtgøre noget strafbart forhold. Politimesteren lagde herved vægt på, at opsigelsen af toldkredit i 1988 ikke sås at være fulgt op af tiltag til at sikre, at denne blev effektiv, idet udleveringen af varer blot fortsatte som hidtil. Selv om det ved kontrolbesøg blev konstateret, at der var udleveret varer i strid med den opsagte toldkredit, blev der ikke skredet ind, og forholdet blev således stiltiende accepteret. Politimesterens konklusion er bestyrket derved, at hans efterforskning foregik på et tidspunkt, der lå ganske kort tid efter de kritiserede forhold var passeret. Endvidere havde politimesteren i 1991 selv været med til at formulere straffebestemmelserne i den nye toldlov, hvorfor han besad en juridisk specialviden på området.

Bevisførelsen i den foreliggende sag viser, at Toldvæsenet på såvel lokalt plan som på landsplan var vidende om, at toldgæld fortsat blev stiftet i p/f N. Niclasen efter toldkreditens opsigelse i januar 1988. Retten henviser herved særligt til vidneudsagnet fra vidnet Erling Simonsen. Der har derfor ikke bestået en vildfarelse hos Toldvæsenet, der har kunnet udnyttes af ledelse eller ansatte hos p/f N. Niclasen. En fiskal myndighed, der ønsker at standse en virksomheds fortsatte gældsætning over for det offentlige, har mulighed for at opnå dette udfald ved indgivelse af konkursbegæring til skifteretten. Det står imidlertid klart, at Toldvæsenet efter modtagelse af afværgebetalingen på 500.000 kr. i oktober 1988 ikke på nogen måde søgte at stoppe den fortsatte, uhjemlede gældsætning, som p/f N. Niclasens importvirksomhed var årsag til. Ligeledes må det lægges til grund, at Toldvæsenet i perioden fra oktober 1988 til januar 1994 end ikke forsøgte at foretage individualfølgning af sit krav mod p/f N. Niclasen eksempelvis gennem foretagelse af udpantning. Et ønske i 1991 på at indkassere den stillede bankgaranti på 100.000 kr. også blev frafaldet. Bevisførelsen i sagen har derfor ikke været egnet til at rejse tvivl om politimesterens vurdering fra 1994. Bevisførelsen har tværtimod bekræftet politimesterens konklusion.

Efter bevisførelsen, finder retten, at de sagsøgte ikke har antageliggjort, at sagsøger, Jørgen Niclasen, ved sin tiltræden som direktør i 1989 havde særlig opfordring til at undersøge, hvorvidt den eksisterende og af myndighederne accepterede praksis med udtagning af ufortoldede varer var uhjemlet. Det er derfor ikke godtgjort eller sandsynliggjort, at Jørgen Niclasens ansvar for den uhjemlede fremgangsmåde kan tilregnes ham som mere end simpelt uagtsomt.

Der er ikke ført bevis for, at Jørgen Niclasen har bragt Skipafelagið i en vildfarelse eller udnyttet en sådan vildfarelse vedrørende udtagelsen af ufortoldede varer fra lageret i Sørvåg i sagsøgte, Jørgen Niclasens, direktørperiode.

Der er ikke ført bevis for, at landskassen eller Skipafelagið har lidt et tab, som følge af udtagelsen af ufortoldede varer fra lageret i Sørvåg i sagsøgte, Jørgen Niclasens direktørperiode. Der er tværtimod ved fremlæggelsen af brev af 9. marts 1994 fra Færøernes Oppebørselskontor til Told og Skat ført bevis for, at landskassen ikke har lidt noget tab desangående.

Retten finder på den baggrund, at de sagsøgte ikke har ført sandhedsbevis for de i sagsøger, Jørgen Niclasens, påstand 1 og 2 anførte udsagn.

Pressens udvidede ytringsfrihed

Som fastslået i Højesterets praksis, må bestemmelserne i straffelovens §§ 267-269 læses i lyset af ytringsfrihedsbestemmelsen i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10. Begrænsninger i ytringsfriheden - herunder i form af straffebestemmelser - kan derfor kun ske, i det omfang de er "nødvendige i et demokratisk samfund" af hensyn til blandt andet beskyttelse af "andres gode navn og rygte". I afvejningen af hensynet til ytringsfriheden over for hensynet til beskyttelsen mod ærekrænkelser, må det i relation til ytringer fremsat i massemedier særligt indgå, at der ikke opstilles begrænsninger, som hindrer medierne i på rimelig måde at udfylde rollen som offentlighedens kontrol- og informationsorgan. I den foreliggende sag udgør de omhandlede udtalelser sigtelser for et strafbart forhold. Derfor må den almindelige uskyldsformodning, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 2, og pkt. 4.5 i Retningslinjer for god massemediekik af 14. maj 2008, tillige inddrages i afvejningen.

De påtalte udsagn er fremkommet som led i dækningen af en nyhed om, at den øverste politisk ansvarlige for de finanser, der forvaltes af Færøernes Hjemmestyre, i sin fortid som direktør for en privat virksomhed har været ansvarlig for en drift, der på visse punkter ikke var i overensstemmelse med toldlovgivningen. Da sagsøgte, Jørgen Niclasen, i sin egenskab af landsstyremedlem for finansansligger har toldlovgivningen som en del af sit ressource, har det været rigtigt og vigtigt, at pressen har kunnet formidlet denne nyhed til befolkningen, uanset at sagen ligger mange år tilbage i tiden og ik-

ke angår et strafbart forhold. Det ligger inden for pressens ytringsfrihed at optræde både kritisk og pågående, ligesom det ikke kan kræves, at pressens oplysninger er pinligt korrekt i alle enkeltheder.

Heroverfor står, den omstændighed, at sagsøger, Jørgen Niclasen, på linje med enhver anden borger, ikke skal leve med i massemedier at blive sigtet for væsentligt strafbare forhold, når sådanne beskyldninger - som tilfældet er i denne sag - er dækningsløse. Dette gælder i særdeleshed, når de personer, der har fremsat sigtelserne, fra begyndelsen af har været i besiddelse af oplysninger fra politiet, der fastslog, at der ikke var muligt, at godtgøre noget strafbart forhold.

Det er væsentligt ved sagens vurdering, at de sagsøgte uden vanskeligheder har kunnet bringe den relevante historie om den manglende overholdelse af toldlovgivningen i Sørvåg uden at fremsætte de ærekrænkende sigtelser mod sagsøger, Jørgen Niclasen, idet sigtelserne hverken var relevante eller nødvendige led i historien. Det er ligeledes væsentligt, at det i et lille samfund som det færøske er en demokratisk nødvendighed, at folkevalgte politikere ikke forsvarsløst skal kunne udsættes for dækningsløse sigtelser for strafbare forhold i de lokale massemedier, da man i modsat fald kan risikere, at den nødvendige minimumsrekruttering af opstillede til politiske valg trues.

Retten lægger derfor ved afvejningen mellem hensynet til pressens ytringsfrihed og beskyttelsen mod ærekrænkelser efter omstændighederne i den foreliggende sag afgørende vægt på den grundlæggende beskyttelse, som uskyldsformodningsreglen i Menneskerettighedskonventionens artikel 6, stk. 2, giver den enkelte borger, og som den færøske presse har som en del af sit etiske grundlag, jf. pkt. 4.5 i Retningslinjer for god massemedieskik af 14. maj 2008. Fremsættelse eller udbredelse af de i påstand 1 og 2 omhandlede sigtelse kan derfor ikke anses for straffri i medfør af straffelovens § 269, stk. 1, sammenholdt med Menneskerettighedskonventionens artikel 10, ligesom der ikke er grundlag for strafbortfald efter straffelovens § 269, stk. 2.

Eftersom de massemedier, som de sagsøgte i sagen er tilknyttet, har samarbejdet om sagen på et fælles oplysningsgrundlag, finder retten ikke grundlag for at tillægge det betydning, at nogle af sigtelserne fremsat i Kringvarp Føroya har fremtrådt som citat fra Portal.fo.

For hver af de sagsøgte, Hans Andrias Midjord, Liljan Weihe og Sveinur Tróndarson fastsættes straffen herefter til 20 dagbøder a 1.000 kr. Forvandlingsstraffen er fængsel i 20 dage. Retten har ved udmålingen lagt vægt på det betydelige omfang og lange varighed af de ærekrænkende udsagn.

For sagsøgte, Jan Lamhauge, fastsættes straffen til 10 dagbøder a 1.000 kr. Retten har herved lagt vægt på, at Jan Lamhauge efter rettens vurdering kun i et underordnet omfang har været ansvarlig for udbredelsen af de påtalte sigtelser.

Retten tager sagsøger, Jørgen Niclasens, mortifikationspåstand til følge, jf. straffelovens § 273, stk. 1. Retten har herved lagt vægt på, at samtlige udsagn i sagsøger, Jørgen Niclasens, påstand 4 efter deres indhold og sammenhængen, de indgår i, har karakter af ærefornærmende sigtelser. Det bemærkes, at påstanden om mortifikation afgøres uafhængigt af straffen.

Sagsøger, Jørgen Niclasens, påstand om torterstatning, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, tages til følge med 50.000 kr. Retten har herved lagt vægt på, at sagsøger, Jørgen Niclasen, gennem måneder har måttet leve med, at dækningsløse sigtelser for strafbart forhold er blevet gengivet på landsdækkende tv og på en nyhedshjemmeside, der tilgås af hele befolkningen på Færøerne og antageligt af et stort antal færinger bosiddende uden for Færøerne. Som følge af sagsøgte, Jan Lamhauge, underordnede rolle i sagen, skal denne sagsøgte kun hæfte for maksimalt 5.000 kr. af torterstatningen. Der er ikke nedlagt påstand om forrentning, jf. erstatningsansvarslovens § 16, stk. 2.

Da dommen efter parternes samtykke offentliggøres på rettens hjemmeside, og da de sagsøgte har påtaget sig tillige at offentliggøre dommen på portal.fo's og Kringvarp Føroyas hjemmesider, har sagsøger, Jørgen Niclasen, efter rettens vurdering ikke retlig interesse i et krav til erstatning for omkostninger til dommens kundgørelse, jf. straffelovens § 273, stk. 2. De sagsøgte, Hans Andrias Midjord, Liljan Weihe, Jan Lamhauge og Sveinur Tróndarson, frifindes derfor for sagsøgers påstand herom.

Sagsomkostninger

Sagsøger, Jørgen Niclasen har betalt retsafgift med 1.600 kr. Derudover har sagsøger haft omkostninger til transskribering af de tv-udsendelser, som indgår i sagen og til udarbejdelse af materialesamling. Hovedforhandlingen er gennemført over 3 dage og har efter rettens vurdering krævet en forberedelse, der har ligget væsentligt ud over det sædvanlige.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte Hans Andrias Midjord straffes med 20 dagbøder a 1.000 kr. Forvandlingsstraffen er fængsel i 20 dage.

Sagsøgte Liljan Weihe straffes med 20 dagbøder a 1.000 kr. Forvandlingsstraffen er fængsel i 20 dage.

Sagsøgte Jan Lamhauge straffes med 10 dagbøder a 1.000 kr. Forvandlingsstraffen er fængsel i 10 dage.

Sagsøgte Sveinur Tróndarson straffes med 20 dagbøder a 1.000 kr. Forvand-

lingsstraffen er fængsel i 20 dage.

De sagsøgte, Hans Andrias Midjord, Liljan Weihe, Jan Lamhauge og Sveinur Tróndarson dømmes til in solidum at betale sagsøgeren 50.000 kr., dog skal sagsøgte Jan Lamhauge maksimalt betale 5.000 kr.

De citater fra Dagur og Vika af 19., 20., 27. og 30. december 2013 samt af 3., 9., 10., 13. og 14. januar samt af 10., 11., 14. februar 2014 samt i udsendelsen - Tollmálið - "Eg helt landsins lógir" af 26. maj 2014 samt i artikler på Portal.fo af 19., 20., 23., og 27. december 2013, der er nævnt i sagsøgerens påstand 4, kendes ubeføjede.

De sagsøgte frifindes for den af sagsøger nedlagte påstand om betaling til offentliggørelse af dommen.

De sagsøgte, Hans Andrias Midjord, Liljan Weihe, Jan Lamhauge og Sveinur Tróndarson skal inden 14 dage in solidum betale sagsomkostninger til sagsøger, Jørgen Niclasen, med 75.000 kr.

Seerup
Dommer